

SOKOLSKI GLASNIK

ORGAN JUGOSLOVENSKOG SOKOLSKOG SAVEZA

Izlazi svakog 1. i 15. u mesecu. - Godišnja pretplata 50 Din. - Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom. - Telefon ured. 2543. - Račun pošt. št. 10.932. - Oglasi po tarifi.

God. X.

Ljubljana, 15. aprila 1928.

Broj 8.

Upozoravamo sva bratska društva i pretplatnike, da će uprava „Sokolskog Glasnika“ obustaviti šiljanje lista svima, koji do 25. aprila ne namire dužnu pretplatu. To važi kao poslednja opomena.

Ljubljana, 15. aprila 1928.

Organizacija smo, koja u svom radu ne pozna, a ni ne sme poznavati prekida ili odmora! Svršavajući jedan važan posao, sprema se Sokolstvo bez odaha na drugi, novi, teži i veći. Razumljivo je i zdrava je pojava, da je novi rad teži i veći, ako se pre pravilno radi, jer nam taj porast rada pruža jasan dokaz da napredujemo, dokaz da se naše Sokolstvo širi među narodom i dokaz da jugoslovensko Sokolstvo ima puno pravo na daljnji opstanak.

Pod tim svojim radom razumemo sveukupni rad naše organizacije, od najmanjeg društva pa do Saveza.

Na ovom mestu želimo svratiti naročitu pozornost na rad starešinstva i tehničkog odbora Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

Tek što je svršila glavna skupština Saveza u Kragujevcu, koja je pregledala i odobrila prošlogodišnji rad starešinstva i načelnštva, i koja je donela novih zadataka za budućnost, vidimo naše upravne i tehničke organe već pri rešavanju tih zadataka, vidimo ih u punom radu.

Na prvom sednici starešinstva JSS 26. marta o. g. konstituiralo se novo starešinstvo, izabrali predsednici raznih odbora i odelaka, koji odmah preuzimaju svoje funkcije i na narednoj sednici starešinstva javljaju već sastav svojih odelaka i odbora, javljaju svoje predloge, nacerte i programe za rad tih organa u ovoj upravnoj godini. Na toj sednici starešinstva vidimo, da iznosi savezni gospodar stvaran, solidan i dosledan gospodarski program sa striktnim zahtevima i uslovima, kako od članova starešinstva zahtevajući najveću štednju, tako i od bratskih župa i društava, upozoravajući na veliku odgovornost, red i dužnosti, od kojih faktora je ovisan rad i napredak čitave naše organizacije. Važno je konstatacija brata gospodara u drugoj tački njegovog programa, u kojoj kaže: »Smatram da su najplodnije uložena nama poverena novčana sredstva, u što veći broj saveznih prednjačkih tečajeva,« i u tački četvrtoj, gde govori o osnivanju fonda za stalnu prednjačku i prosvetnu školu u Ljubljani.

Starešinstvo je jednoglasno primilo i odobrilo program i uslove brata gospodara, preuzevši time deo velike odgovornosti, ali je ujedno i time dokazalo koliku važnost polaže naročito na tačke programa koje smo ovde izneli, od kojih je ovisan porast i napredak naše organizacije, jer će jedino tehnički i za prosvetni sokolski rad sposobni prednjači i prednjačice biti u stanju, da dignu broj našega članstva, naraštaja i dece, koji do danas još nije u pravilnom razmeru sa brojem članom snagom našeg naroda!

Ceo narod u Sokolstvo, to nam je svrha i cilj!

Praktičan dokaz za iznešeno pruža nam savezni prednjački tečaj za vođe i voditelje naraštaja i dece, koji počinje danas. Sa naročitim veseljem konstatiramo, da je to prvi prednjački tečaj za koji je 25 prijava došlo na vreme.

Stan, hranu, predavače, vežbovalnicu i svu ostalu organizaciju tečaja spremio je tehnički odbor i starešinstvo, tako da je dobar uspeh tečaja unapred osiguran. — Jedno moramo ali i ovom prilikom naglasiti, što je rečeno i u uvodniku u poslednjem broju »Sokolskog Glasnika«, da broj prijavljenih članova i članica za taj tečaj nije još u pravilnom razmeru, kao što ni zbroj članova i članica u Savezu učlanjenih društava. — Za ovaj tečaj je prijavljeno 10 članica iz 5 župa. Pitamo se gde su tečajnice iz ostalih 17 župa? Zar je tako malo razumevanja za izobrazbu prednjačica u tim župama? Zar načelnice tih župa nisu zahtevale od župskog starešinstva ili svojih društava, da se pošalje barem jedna sestra iz župe u tečaj? Nadamo se, da je to poslednji put i da se taj nehađ neće više ponoviti.

Ostali odbori i odelci Saveza rade na unapređenju naše organizacije i spremaju se za izvršenje zaključaka poslednje savezne glavne skupštine.

VI. pokrajinski slet JSS u Skoplju.

Proslava 10 godišnjice opstanka naše države.

BRACO I SESTRE!

Jugoslovenski Sokolski Savez je po svim svojim instancama odobrio i odredio, da će se održati naš VI. pokrajinski slet ove godine na Vidovdan u Južnoj Srbiji, i to tamo, gde ima svoj izvor stara narodna prosveta, gde je nikla velika nacionalna i državna misao, koja je prožela sve duše i sva srca našeg naroda od Jadrana do Timoka, od Soče do Subotice i Devdelije —

u Dušanovom carskom Skoplju!

Na zemlji, gde je viorio krstaš barjak kosovskih heroja, razvrstice se naše sokolske zastave, da se poklonimo Dušanovom gradu, Markovoj prestonici, silnim starosavnim zadužbinama, Gračanici, Lesnovu, Treskovcu, Dečanima, Peći, Sv. Naumu i Klimentu. Videćemo velike dvorove u Nerodimlju, Zvečanu, Paurima, Svrčinu; onemećemo kraj zidina Samodreže, gde su se napajali duševnom svežinom kosovski junaci. I na Kosovu, na slavnim, krvavom, a danas oslobođenom, prikazaće se pred nama istorijska lica cara Lazara, Banović Strahinje, Srde Zlopogleda, starog Jug Bogdana i deset Jugovića...

Čitav taj svet razgrnuće se pred nama kao veličanstvena knjiga istorije naše države, iz koje se čuju reči: »da sebi' pregorjev' najviše se može!«

Ne čujemo li te reči svaki dan? Nije li na toj zapovedi osnovan zakonik sokolske pravde i sokolskog života? Požrtvovnost do skrajne granice, do sviju konsekvencija, do iscrpivosti nosi, poživljava, opravdava, uzdiže i u plodnost upravlja sav naš rad. Bez pregorevanja ne bi bilo Sokolstva, bez pregorevanja ne bi bilo naše slobode, bez pregorevanja ne bi mogli na pokrajinskom sletu u Skoplju proslaviti

desetogodišnjicu opstanka naše krajevine.

Veliki san, koji je zaneo do slavnih dela Nemanju, Sv. Savu, Mi uti-

Domovini — Zdravo!

U Ljubljani, 10. aprila 1928.

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza.

E. Gangl, starosta.

Dr. Viktor Murnik, načelnik.

Dr. Riko Fux, tajnik.

Dr. Vladimir Belajčić:

Soko i selo.

I. Džon Lobok u svojoj poznatoj knjizi »Zadovoljstva u životu« posvećuje naročito poglavlje lepotama sela i prirode, navodeći aforističke misli o njima počam od knjige Jova pa do Sekspira i Emersona. I naša lepa knjigeževnost prepuna je hvale i slave selu, čijim »Toplim ognjištima« je Aleksa Santić posvetio svoje najslikovitije pesme. Naši stručni časopisi, naše dnevne novine, raspravljajući o finansijskoj i ekonomskoj krizi, stalno naglašuju, da je ta kriza stvarno kriza poljoprivrede, kriza našeg sela i zemljoradnika. U ustima naših političara stalno se nalazi reč »seljak«, na njegovu široka pleća polaže se sva visoka državna politika, na njegovom »gumenim kuglicama« grade se svi politički planovi, stvaraju se sve političke kombinacije. Demokratsko naše doba, koje je u divljem braku sa niskim stepenom kulture širokih narodnih slojeva rodilo prirodno svoje čedo — demagogiju, u vezi sa agrarnim karakterom naše države dovelo je političku adoraciju seljaka do vrhunca: krilatara reč poznatog našeg državnika »sve sa narodom za narod« preobrazila se u parolu »sve sa seljakom za seljaka!«

Pa ipak! Kako je malo do sada učinjeno, da se taj »obožavanje« seljak osposobi za onu presudnu ulogu, koja mu je u našem nacionalnom i državnom životu namenjena, kada mu je u vidu na oko nevine gumene kuglice predato u ruke strahovito političko oružje opšteg prava glasa! Kako je malo do sada urađeno, da se problemi našeg sela ne reše, nego uopšte pravično postave i svestrano prouče!

Mnogo teškog i napornog rada čeka nas ove godine, spominjemo samo najvažnije, Skoplje, Amsterdam i lakozleske utakmice JSS.

Pozivamo sve bratske župe i društva, da svojski porade na unapređenju svoga poslovanja u administra-

na, Lazara, kosovske junake i mučenike, bosanske kraljeve, hrvatske i slovenačke velmože, našu braću Sokole dobrovoljce i svu nacionalnu i književnu generaciju novog veka — taj san je danas istina! Svoj dom imamo — prostor i vreme, da se sami upravljamo, da dokažemo, jesmo li vredni svih ogromnih žrtava prošlosti, jesmo li sposobni, da kod pomisli na nju očičimo sve snage svojih tela i svojih duša za svestan, junački pohod u budućnost!

Sokolsko viteštvo to hoće!

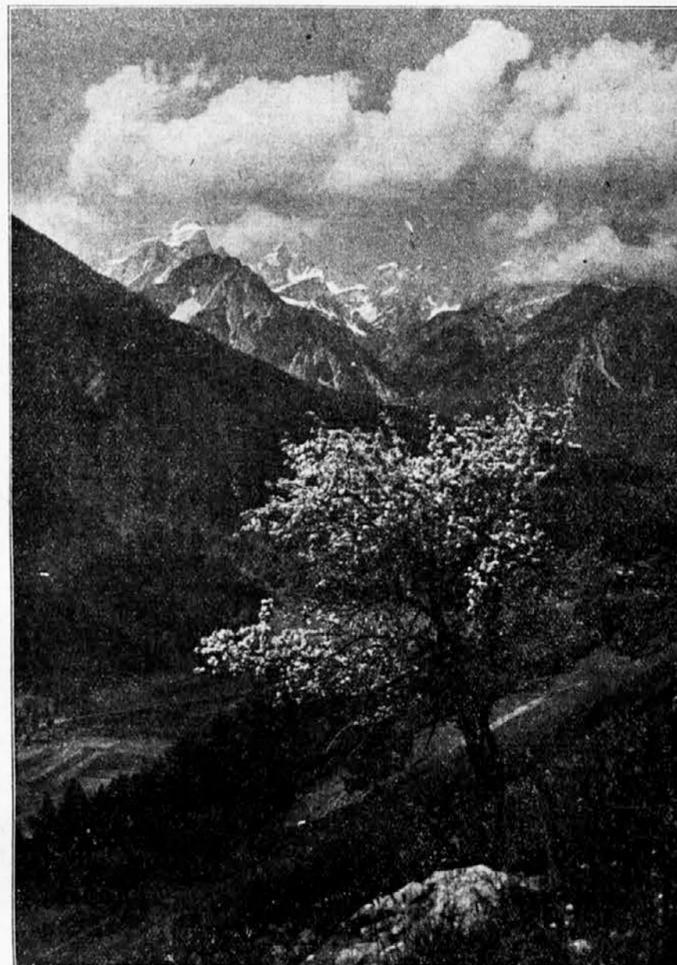
Naša volja, naše delo — to je naš plug železni! »Pluže naš gvozdeni, ori, ori bez prestanka! Po našem telu plužiš. Kostu su nam pod gomilom, a krv nam je pod grudama. Sva je znojem poškopljena i suzama orošena crna njiva naša!... U žile mi snaga teče, pa me tera, pa me nosi... Dalje, dalje! Sijaj ćemo novo seme čudotvorno... Nadimlju se žile moje... Zemlja drhće, gruda puca. Pozdravlja nas sunce mlado, pluže moj gvozdeni!«

S takvim suncem, s mladim suncem u dušama, sa suncem, koje neka uguši svaku klicu bolesti, slabosti, razmaženosti i razuzdanosti, dignite se, braćo i sestre, na ponosni polet u Skoplje, da se zagrejemo svi kod neusahljivog izvora velikih dela naših preda, da se naoružamo Obilicijevim junaštvom i svojoj domovini u proslavu njenog prvog jubileja poklonimo dar:

Same sebe, svoju decu i svoj naraštaj!

Taj poziv primite kao klik naše časti! Naše pripreme neka vodi toliko veće veselje, jer znamo već danas, da ćemo se sastati u Skoplju sa svojom braćom saveznicima iz Saveza Slovenskog Sokolstva, koji će doći k nama, da s nama proslave jubilej naše domovine.

Svima naš bratski pozdrav!

Proleće

Jalovec i Mojstrovka sa Srednjeg vrha.

Donosimo naslovnu sliku poslednjeg »Prednjaka« lista Jugoslovenskog Sokolskog Prednjaštva, koji od nove godine dalje izlazi kao poseban list jednadput mesečno u krasnom obliku, sa bogatim idejnim i tehničkim sadržajem. Tehnički članci bogato su ilustrirani skicama, a i inače je list ukrašen pokrajinskim slikama.

List toplo preporučamo našem članstvu, da ga marljivo čita i širi,

tražeći mu saradnike i što veći broj pretplatnika. Cena lista je vrlo umerena te stoji godišnje Din 30, a pojedini broj Din 250, koju svotu može dati i najsiromašniji član naše organizacije.

Starešinstvo Jugoslovenskog Sokolskog Saveza Vas bratski poziva, da poradite na širenju toga lista, koji služi našoj organizaciji u čast. Na posao dakle!

ropejac znači prvenstveno primiti osnovne ideje, duh i način mišljenja i rada, kako su se oni na podlozi stare klasične grčko-rimske kulture i hrišćanske religije kod velikih zapadnoevropskih naroda u toku dugoga niza stoleća do današnjih dana razvili, a zatim svojim individualnim osobinama i vrednostima saradivati na daljnjem razviku te kulture i njezinom bogaćenju novim tekovinama. Evropejiziranje predstavlja, dakle, prvenstveno unutarnji, duhovni preobražaj, a tek u drugom redu primanje njegovih spoljašnjih oblika i znakova, materijalne kulture i civilizacije. Medutim taj preobražaj biće stvaran i efektivan, priznat i uvažan samo onda, ako se ne ograniči samo na najgornji sloj našeg društva, na intelektualce i varošane, nego ako obuhvati široke redove narodne, selo i seljački svet, koji čini osamdeset na sto od celokupnog našeg naroda.

U današnje vreme, kada je ljudski um najnovijim svojim izumima uknuo pojam daljine, kada čovek kao »Bela Ptica« preleće Okean i kada se žurnalistika kao zolja zaleće u najzabačenije makedonsko mestance, ne mogu se Evropi udešavati »Pačomkinova sela«, ne može se Zapadu pod tankom korom laka od blistavih uniformi i livreja vojske i diplomacije podmetnuti grubo balkanizam za uglednu evropejzinu.

Istina je nepobedna, rekao je Masarik; ona je ne samo najdostojnije nego i najmoćnije borbeno oružje, pa se zato uvek samo s njome moramo služiti.

A istina je, da se nam seljak teško ili upravo nikako ne može da snađe u današnjim prilikama. On je spram drugih evropskih naroda suviše dočkan izišao iz tesnog patrijarhalnog zajedničkog života na prostrano polje individualizma i liberalizma i sada kasom i u skraćenim periodima mora da prođe kroz tu fazu razvitka, da bi stigao Zapad, koji je već krupnim korakom zakoračio na područje kolektiv-

žma. S druge opet strane on je iz toga života više silom izvučen nego što je sam od sebe iz njega izrastao, kao leprir iz čaure, pre nego su mu narasla krila za samostalan let u široki svet preko prostranih polja slobodne individualne utakmice.

On je, pre svega, još uvek suviše neuk, nepismen, anaalfabeta. Broj seljaka, koji znaju čitati i pisati još je uvek strahovito i posramljujući malen. Sem kalendara i nekkih dnevnih novina retko koja štampana stvar dopire na selo, a još rede nalazi čitaoca. Otkako su redovi naših intelektualaca usled materijalne bede velikim delom proletarizirani, naši pisci i naše knjige ostali su gotovo bez publike. Čitaonice po selima, neobično su retke ustanove, a i koliko ih ima, posećuje ih opet mahom samo t. zv. seoska inteligencija.

Iz toga neznanja izvire preterani konservativizam seljaka i njegov mističan strah pred svime što je novo. A ideja napretka, progresa, evolucije, jedna je od osnovnih ideja evropske kulture, ona je bitni element evropskog duha. Smisao za progres ne znači ljubav k avanturizmu. Izvestan obrok skepse i neverice prema novim idejama uvek je dobra i korisna kočnica za prenatrženje pokrete i ogleda. Ali kad ta zakopanost prema novome pa makar to novo bilo i gvozdeni plug, prelazi u otvorenu mržnju, onda je ona znak zaostalosti i primitivnosti, onda je ona zapreka svakom napretku i težnji za usavršavanjem. Iz seljaka-junaka handžara i puške napraviti seljaka-junaka progresa i evolucije, iz njegove težnje da poseče što više »turskijeh glava« stvoriti težnju, da savremenom i racionalnom obradom zemlje sa jednog jutra skinemo što više metričkih centi žita, koje po kvalitetu može da se takmiči sa američkim, znači učiniti ogroman odlučan korak k njegovom evropejziranju. Izvesti seljaka iz mraka neznanja na svetlost znanja i istine, smećnosti srca pridružiti smelost duha,

znači duhovno ga preporoditi, znači uvesti ga u veliku kulturnu zajednicu Zapada.

Vera u progres čovečanstva, ljubav k usavršavanju samog sebe i težnja za boljšo budućnošću najjači su pokretači ljudskog napretka.

Razviti u seljaku ove vrline i osobine duha, izmeniti njegovu sadašnju primitivno-konservativnu strukturo psihe, glavni je i osnovni problem našeg sela.

Drugi važan zadatak je pojačati u njemu socijalno osećanje i smisao za kooperativan rad. Iako naš seljak nema gramzljivo duha Zolnijevog seljaka iz »Zemlje«, ni Toistojevoj iz priče »Koliko čoveku treba zemljišta« u njemu ipak nije u dovoljnoj meri razvijeno socijalno osećanje, on je još uvek i suviše samoživ. Prestankom zadržanog života i prelaskom u individualnu privredu oslabile su krvne veze, koje su vezivale mnogoljudnu zadrugu u kompaktnu celinu i duh solidarnosti suzio se na uski porodični krug od nekoliko lica. Ličnost, došavši do svesti o samoj sebi i oslobodivši se stega zadruge, u kojoj se despotička volja starišine, pored koga se neretko u vidu koga sina-miljenika ili intrigantske žene stvarala naročita »kamarila«, vrlo često neobično teško osećala, po zakonu reakcije pokazala je, poput pare iz prsnog kotla, tendenciju preterane ekspanzivnosti i ekscentričnosti. Medutim, Evropa se već i suviše daleko udaljila od Rusov...

ljevog »Društvenog Ugovora« i Francuske revolucije, koji su jedinku, čoveka, stajali iznad celine, društva, pa je isto tako odbacila i Ničeovog »Nadžoveka« kao preživelu ideju. Individualna, oslobođena srednjovekovnih stega zadruge, ceha i staleža, promećtejskom smelošću pošla je da osvaja nebo i umesto do pobeđe, došla je do svesti o svojoj nemoći. Prvo radnik, a za njim i ostali, vođeni baš instinktivnim egoizmom, pošli su da traže stare, odbačene okove, pa, jer su ovi od vremena i rde bili već i suviše trošni i nagriženi morali su mu da skuju nove u obliku svih mogućih organizacija. Od Društva Naroda pa do Medunarodnog Saveza Gradova, od Druge i Treće pa do »Zelene« Internacionale, od Pravnog i Vizantološkog Kongresa pa do Kongresa Entimologa, od Medunarodne Olimpijade pa do Unije biciklista, udružene ljudske ruke kao kaskvu mnogostrukih lanci obuhvataju kulgu zemaljsku. Uverenje, da samo organizovan rad udruženih sila može da stvori velika dela i da je Univerzalni Progres delo organizovanog društva a ne pojedinca, rodilo je novu etiku: celina je sve, jedinka ništa, etiku, koja veličanstvu napretka na žrtveniku ljudskog društva prinosi kao žrtvu čovekovo ličnost i slobodu. To je ta zapadno-evropska društvena svest, koja od nas gordih i »bogolikih« ljudi stvarala sitne čeljičice socijalnog bića.

(Nastavit će se.)

Slovenski pregled.

Zbor župskih načelnika ČOS.

Zbor župskih načelnika je imao sednicu prošlu sedmicu pod vodstvom podnačelnika ČOS br. Age Hellera, koji zamenjuje bolesnog načelnika br. dr. Vanička. Tok sednice bio je vrlo brz, dnevni red je sadržavao u prvom redu dogovor o III. međuslatskim utakmicama, za koje se program malo preinačio. Krajem juna, od 22. do 24. održaće se u Pragu samo deo utakmice i to za prvenstvo, viši, srednji i niži odelj te nastupiti na pozornici; sav ostali deo t. j. naročite utakmice, šestoboj, i desetoboj održaće se 16. septembra o. g. u Prostjetjovu u Moravskoj. Utakmice za prvenstvo ČOS u igrama biće krajem septembra u Kromerizu. Za predsednika sudačkog zbora bio je izabran br. Beranek. Kod rasprave o predlogu za sednicu odbora ČOS zaključeno je, da se kandidira za načelnika ČOS opet br. Vaniček, za zamenike br.: Hellera, Šmiraka i dr. Klinčera i celo dosadašnje načelnništvo. Zbor je konačno zaključio, da će se održati godine 1930. pokrajinski slet u Kladnu.

† Brat Josip Roch.

Na putu sa sokolske sednice iz Praga, pogođen od kapi u vozu umro je br. Roch, koji je bio dugogodišnji načelnik župe Rokycanove i načelnik društva u Mytu. Pokojnik nije bio samo vrlo dobar sokolski tehničar, već i inače vrlo radin čovek. Bio je načelnikom svojoj župi od ustanovljenja do svoje smrti punih 28 godina. Bio je i član upravnog odbora domaćeg društva i 24 godine načelnik. U sokolskim redovima bio je radi svog pravog bratstva i neumorne radnosti vrlo obožljiv i štovan. Slava mu!

Odbor ČOS.

Proletna sednica odbora ČOS sazvala je za subotu 12. i nedelju 13.

Dr. Laza Popović.

Uspomena na Kragujevac

iz marta 1914. godine.

Rano je da se piše istorija našega Sokolstva. Nego je potrebno pokupiti dokumente i podatke, sabrati uspomene i doživljaje. Jer ovo moderno vreme vole da zatrpava i da zasipa. Pa lepe i dobre stvari nekako nestanu i izgube se. To nije zdrava pojava. Jer bez veze sa prošlošću nema ni sadašnjosti ni budućnosti.

Stanje našeg Sokolstva bilo je godine 1914. ovako: u spremi za sudar sa monarhijom počelo se Sokolstvo isticati; s jedne strane su mnogi sokolski članovi bili u isto vreme i članovi drugih borbenih organizacija; s druge strane je moć Sokolstva samog po sebi vidno porasla; u Sokolstvo se gledalo kao u jednu snagu i očekivalo se da se i pokaže; Sokolstvo je instinktivno skretalo na liniju revolucionarnosti, i to se znalo i osećalo.

Osećalo se, da Sokolstvo treba da nađe za sudar i za borbu, koja je predstojala, svoju ulogu. Prirodno je da su to mogli predlagati drugi, ali je još prirodnije da je Sokolstvo bilo pozvano da samo nađe svoje opredeljenje. To je išlo teško iz prostog razloga što je Sokolstvo i moralo sebe da ujedini, tako da na jednu reč i zapovest celo krene i istupi. Vremena nije bilo za odugovlačenje i u Sokolstvu je u isto vreme bilo više velikih i važnih pokreta i težnji. I učestviti se u opće, i sjediniti se, i stvoriti saveze i prijateljstva sa drugim sokolstvima, i spremiti se propagandom za boj, i udesiti ko da zapovedi i kako.

Te godine 1914., upravo u prvoj polovini iste idu tri velika događaja našeg Sokolstva. To je sokolski sastanak u Kragujevcu marta, Bečki sastanak na sednici Sveslav. Sok. Saveza u aprilu i Zagrebački sastanak u junu. 28. juna je bio atentat u Sarajevu i od tada ide sasvim drugi račun. Ja sam 28. juna bio u Beogradu i sastao se sa gen. B. Jankovićem. Beogradsko društvo je imalo na Terazijama svoj javni čas. »Šta da radimo.« — zapitao sam staroga druga znajući za atentat u Sarajevu. »Ništa neće biti, treba lepo ići kući i nastaviti rad, imamo bar još pet godina do rata!« — tako mi je odgovoreno.

Kragujevački naš satanak imao je za zadatak da sprovede jedinstvo i ujedinjenje Sokolstva do kraja, a za tim da ga ujedinjenog dovede u određenju i čvrstu vezu sa Srbijom, naročito sa faktorima »Narodne Odbrane«. Kao formalan razlog Kragujevačkom sastanku uzeta je priprava za slet u Ljubljani na Vidovdan iste godine. No i pre Kragujevačkog sastanka mi smo bili na čistu šta i kako hoćemo u Ljubljani. Rešili smo da u Ljubljani izademmo mi Jugoslaveni kao jedno, tako jedno, da idemo u redovima po trojica, i da u svakom redu bude jedan Slovenac, jedan Hrvat i jedan Srbin. Glavni razlog Kragujevačkom sastanku je bio taj, da naše Sokolstvo ude u spremu za borbu sa monarhijom.

U Kragujevcu je održavan dogovor svih naših tehničkih stručnjaka do podne, a posle podne je bila skupština pokrajinskog sokolskog saveza Srbije. Na toj skupštini su bili izaslanici vlade i ministra vojnog te »Narodne Odbrane«, i izaslanici sokolskih župa van Srbije, naročito Fruškogorske, Krajiške i Bosansko-Hercegovanske. Skupština je tekla kako skupštine teknu, jedino što je održano više govora opšte narodne vrednosti isto su izaslanici van Srbije bili naročito toplo i lepo pozdravljeni. Za vreme toga skupštine sa čitanjem izveštaja, poaganjem računa, izborima i t. d. vodili su se razgovori druge vrste u po-

krainjoj prostoriji, naročito sa mladim oficirima. Mihajlo Kovačević je bio središnja ličnost između nas.

Pitanja su bila odprilike ova: šta može Sokolstvo van Srbije da učini u podkopavanju temelja monarhije; šta to Sokolstvo za takovu svoju akciju traži u pomoć od Sokolstva iz Srbije, ne samo od Sokolstva iz Srbije, nego i od svih patrijotskih krugova; da li je Sokolstvo van Srbije zadovoljno sa Sokolstvom u Srbiji i da li je potrebno da neko od sokolskih vođa iz preka prede odmah i ostane u Srbiji. Pitanja nisu bila precizirana nego se razgovaralo, nevezano i neusiljeno, i to su bile glavne tačke razgovora. Kažem i ponavljam: u pokrajnoj prostoriji, pored skupštine pokrajinskog saveza, po hodnicima, čak napolju ispred zgrade, vodila se ova tiha dogovaranja između oficira i nas. Oficiri su bili nezadovoljni sa upravom i vođenjem pokrajinskog sokolskog saveza u Srbiji i hteli su nešto više, jače i bolje, i naročito su tražili da videni i sposobni Sokoli iz preka predu u Srbiju i preuzmu u ruke srbijanski savez.

Paralelno i uporedo sa otvorenim i glasnom skupštinom saveza, sa zvanim izgledom, bučnom, stereotipnom, ide šapat i konspiracija, madišci se šetaju po dvoje i troje, i kao da im je toplo bilo na skupštini te izadoše na šetnju, na vazduh, na odmor, sve po dvoje i po troje, i govore uz cigaretu, sa rukom pod ruku, o mostu na Dunavu kod Petrovaradina, o tucnelu kod Čortanova, a Mihajlo Kovačević nadgleda i vodi sve, kao slučajno, i samo se ponekada nasmeši značajno i stegne druge za mišicu.

Kragujevački sastanak je prvi ozbiljan pokušaj da Sokolstvo stane otvoreno pod zastavu obaranja i rušenja monarhije u vezi sa krugovima iz Srbije. Sastanak je bio prvi, trajao je tek nekoliko sati, ljudi su se tek počeli bolje upoznavati i voleti, valjalo je biti oprezan i čuvati se, stvari su bile teške i krupne, Sokolstvo još šareno i nesabijeno, osećala se tražična odgovornost za dalje postupanje U Kragujevcu su mladi oficiri učinili ekspoziciju, trebalo je ići kući, promisliti, govoriti sa braćom, i odlučiti se.

Moralo je doći do više i do daljih sastanaka. Kada? Verovatno na Vidovdan u Ljubljani. Dotle je trebalo razmisliti. Tako smo se u Kragujevcu i rastali. U veće je bila sokolska akademija i mi smo prisustvovali. Sve je dobilo izgled naivnosti, običnosti i službenosti sokolske. Noću smo se krenuli kući.

U aprilu smo bili u Beču, i tu u carskom Beču govorili smo protiv monarhije i protiv cara, i hvatali se društva ruskog Sokolstva. U Zagrebu smo gradili Jugoslovenski Sokolski Savez gde su imali da uđu i Bugari. Pohod u Ljubljani zaustavili su događaji u Sarajevu.

Glavno je ovo: Kragujevački sastanak nije više ponovljen. Do juna se imalo po izgledu mnogo vremena na raspoloženju. A posle juna je išlo sve vrtoglavom brzinom i vreme je prestalo da vredi. Naročito jedno podvlačim: sve do početka jula nije nam niko u Srbiji ni iz daleka rekao da je rat na pragu Na Vidovdan me je Milan Pribičević ispratio na željezničku stanicu u Beogradu. Govorili smo skoro ceo sat o običajnostima. Ušavši već u vagon zastanem na stepenicama i zapitam ga ovako: »Šta je, Milane?« On se smešio i reče: »Idi i

ne brini se, imamo još pet godina da se spremamo!«

Kamo sreće da smo imali još pet godina da se spremamo, kamo sreće.

Uspeh bratske pomoći.

Mostar, 8. aprila 1928.

Starešinstvo sokolske župe »Aleksa Santić« u Mostaru poslalo nam je spisak darovatelja do sada primljenih dobrovoljnih priloga za gladnu braću u župi Mostar kako slede:

- Sok. društvo Metlika Din 200; ing. Mile Treo, Ljubljana Din 100; Bojan Dušan Benčina, Maribor Din 200; Josip Sarabon, Ljubljana Din 100; dr. E. Schajn, Ljubljana Din 100; Sok. župa Celje Din 2420; Sok. društvo Celje Din 2750; Sok. društvo Brežice Din 1500; Mr. Leon Bahovec, Ljubljana Din 100; Karel Motl, Sv. Pavel pri Presboldu Din 100; Andrej Ceruše, Kotoriba Din 870; Sok. župa Rijeka-Sušak Din 9910; dr. Josip Bežek, Kranj Din 100; Hinko Pogačnik, Ruše Din 200; dr. Matija Slavik, Bizeljsko Din 200; Sok. župa »Petar Svačić« Din 451; Sok. društvo Sevnica Din 300; Sok. župa Uzice Din 735; Stane Vidmar, Ljubljana Din 500; Branko Palčić, Zagreb Din 100; župa »Sv. Miletića« Novi Sad Din 20.032-50; Stevan Bakmaz, Zajčar Din 100; Tvornica Mautner, Sv. Pavel Din 520; Sok. društvo Senta Din 500; Kolo Jugoslov. Sestara Kamnik Din 500; Sok. društvo Radovljica Din 300; Sok. društvo »Rajić« Čačak Din 250; Sok. društvo Leskovac Din 500; Sok. društvo Skolja Loka Din 1415; Sok. društvo Mirna Din 200; Sok. društvo Beograd II. Din 1000; Sok. društvo Ljutomer Din 752; Opština Bečej Din 2000; Sok. društvo Novi Sad Din 3705; Sok. društvo Bačko Gradišće Din 2861; Državna gimnazija Petrovac Din 1191; Sok. društvo Bakar Din 420; Sok. društvo Tržić Din 500; Sok. društvo Dugaresa Din 500; Sok. društvo Maribor Din 2700; Ing. Josip Čizek, Valpovo Din 100; Sok. društvo Karlovci Din 760; Sok. društvo Slatina Din 416; Dilettantsko društvo »Nusić« B. Palanka Din 100; Kolo Jugoslovenskih Sestara Ptuj Din 500; Bosanska Dubica Din 300; Sok. društvo Zagreb I. Din 500; Sok. društvo Beli Manastir Din 1000; Sok. društvo Sombor Din 12.278-50; Jugoslov. Sok. Savez Ljubljana Din 5000; Sok. društvo Ljubljana Din 3000; Sok. društvo Tabor Din 3000; Sok. župa Maribor Din 500; Sok. društvo D. Lendava Din 396; Sok. društvo Konjice Din 555; Sok. društvo Šabac Din 1000; Sok. društvo Garešnica Din 574; Sok. društvo Nova Gradiška Din 465; Stojan Cvetković, Niš Din 800; Sok. društvo Mitrovica Din 520; Sok. društvo Teslić Din 500; Sok. društvo Vranje Din 500; Sok. župa Ljubljana Din 10.000; Kolo Jugoslov. Sestara Kranj Din 1000; Marija Kaluža, Ljubljana Din 120; Stevo Šink, Skofja Loka Din 100; Hinterlender Tonč, Polčane Din 100; Hinko Sax, Maribor Din 100; Sokolsko društvo Strumica Din 3989; Ivan Levstek, Rakek Din 300; Sok. društvo Kamnik Din 400. Ukupno: 109.656 Din.

Starešinstvo župe se putem »Sokolskog Glasnika« najtoplije zahvaljuje svim darovateljima ispred gladne braće.

Film VIII. sleta u inostranstvu.

COS dobila je poslednjih dana od ministarstva inostranih dela obavest, da je imao sletski film svesokolskog sleta svuda kuda je bio poslan van redan uspeh. Sa naročitim uspehom prikazivan je u Rio de Janeiro, u Lisabonu i Helsinku gde je bila navala publike ogromna.

Narodi se staraju, kakor se stara posamezni človek.

»Nahajamo razcvetajuće se in starajoče se kulture, narode, jezike, resnice, bogove, pokrajine, kakor nahajamo mlade in stare hraste in pinije, cvetje, veje in listje, ni pa starajočega se človeštva.«

V tem ima Spengler prav, četudi morda Evropa, ničemurna ta devica, ki se silno brani starosti, vendarle še ni tako stara, za kakršno jo že ima Spengler. To bo pač še le prihodnost morala dokazati. Za preteklost pa nam zgodovina res kaže, da izginjajo kulture, da se starajo in izginjajo rase in narodi. Življenska moč naroda se postara, nadaljnji razvoj kulture zastane, se umakne civilizaciji, naposled pa naslednje naglo telesno pešanje, rodovitnost pojema, narod začne izumirati in »fimus Troes«. Španski upad je Majance zalotil že v stadiju izumiranja in pospešil njih propad.

¹ Isto delo, II. zv., str. 126 in 127.
² Istanto, I. zv., str. 128 in 29.

DR. VIKTOR MURNIK:

Telovadba in narodno gospodarstvo.

(Nadaljevanje II. poglavja: Telovadba, življenska moč, kultura.)

Več kakor verjetno je, da so davni predniki kulturnih narodov, ko se še niso ali vsaj ne mnogo oddalili od prirodnega življenja, imeli danes nam težko pojmljivo čvrstost telesa, moč, izurjenost in vztrajnost, ki se je izražala v podobnih čudovitih izvedbah, kakor nam jih kažejo gornji primeri. V narodnih pesmih in pravljicah, ki pravijo da imajo vedno nekaj zgodovinske podlage, nam je še ohranjen spomin na primere nenavadne moči in izurjenosti; temen spomin, ki to moč in izurjenost povečava v nadčloveško silo in spretnost.

Zakaj vsi današnji narodi ne razvijajo kulture?

Iz prirodnega stanja se niso vsi narodi dvignili na višje kulturne stopnje. Tako vsaj kaže današnji položaj na svetu. Še danes žive primitivni narodi. Da niso napredovali in se dvignili na one vrhunce kulture, na katerih je danes bela rasa, kje tiče pravi vzroki? Možna so samo ugibanja in domneve večje ali manjše verjetnosti. »Da se je bela rasa dvignila na ono ponosno višino, s katere moremo danes kakor s stolpa gledati na druge rase, je bila naša posebna sreča,« pravi prof. dr. Karl Weule, ravnatelj narodno-pisnega muzeja v Lipskem, ki se mu zdi, da so »svi deli čoveštva enako stari in je torej vsak posamezni del imel enak čas, zbirati skušnje in

jih porabljeni primerno svojim življenskim zahtevam.« Pomanjkanje nadarjenosti, verjetneje pa pomanjkanje potrebe višjih življenskih pogojev je morda preprečilo enako izmero napredka pri drugih rasah.¹

Ali pa so bili današnji prirodni narodi v pradednih časih na najvišjih stopnjah kulture, pa padli nazaj v primitivno stanje? Morda zbog prirodnih katastrof? Ali zbog strahovitih porazov, ki so jih jim prizadejali tuji narodi?

To zadnje je domneval že sloviti francoski mislec Voltaire. »Mogoče je,« pravi (v svojih razpravah »O običajih in o duhu narodov«), »da so dolgo pred kitajsko in pred indijsko državo živeli učeni, omikani, mogočni narodi, ki so jih poplave barbarov vrgle pozneje zopet nazaj v ono prvotno nevednost in divjost, ki se označuje kot čisto prirodno stanje.«²

Toda tu bi še vedno nerešeno ostalo vprašanje, zakaj ti narodi niso iznova, kakor prej iz prvega stanja čiste prirodnosti, začeli razvijati kulturo.

Iz nam znane zgodovine pa v resnici lahko sklepamo na tak primer, kakor ga Voltaire smatra za mogočega. Iz zgodovine osrednje Amerike, prav onega ozemlja namreč, kjer žive nekatera prej omenjenih prirodnih plemen velike telesne čvrstosti. Takorekó čez noč je za časa Karla V.

¹ V Bogengovi »Geschichte des Sports aller Völker und Zeiten«, I. zvezek, str. 3 v spisu: »Ethnologie des Sports«.

² V uvodu k »Essai sur les moeurs et l'esprit des nations, et sur les principaux faits de l'histoire depuis Charlemagne jusqu'à Louis XIII.« (V »Oeuvres complètes de Voltaire«, izdanih v Stuttgartu 1829, XII. zv., str. 281.)

izginila stara mehikanska in peruanska kultura, ki se je svoj čas do najvišjih stopenj razvila na tem ozemlju. Tu so nekaj živel veliki, visoko kulturni narodi po imenu »Majaa«. »Vse te države, med njimi svetovna sila in več državnih zvez, katerih velikost in sredstva so daleč presežali one grško-rimskih držav za časa Hanibala.« pravi po svojem delu »Untergang des Abendlandes« (»Propad zapadnega sveta«) zasloveli Oswald Spengler, »vse te države v svojo visoko politiko, s skrbno urejenimi financami, z visokim razvitim zakonodajstvom, z upravnimi mislimi in gospodarskimi običaji, kakor jih ministri Karla V. nikoli ne bi razumeli, z bogatimi literaturami v več jeziki, s produhovljeno in gosposko družbo v velikih mestih, kakor jih zapadni svet takrat ni imel niti enega — vse to ni morda zavrta obupna vojska, ampak je pečica banditov v malo letih uničila tako popolnoma, da ostanki prebivalstva kmalu niso ohranili niti spomina. Od velikanskega mesta Tenohtitlan ni ostal noben kamen na tleh, v pragozdih Jukatana leže velike mesta majanskih držav goste drugo poleg drugega in naglo postajajo žrtve vegetacije. O nobenem ne vemo, kako se je imenovalo. Od slovestva so ostale tri knjige, ki jih nihče ne zna brati.«¹

Kako je mogla tako visoko kulturne države v tako kratkem času tako popolnoma uničiti pečica španskih pustolovcev z »nekolikimi slabimi topovi in nekaj sto puškami na kamen«? Spengler pripisuje to »antični potezi teh narodov, pomanjkanju volje do moči v tehniki, ki je

¹ Oswald Spengler: »Der Untergang des Abendlandes, Umriss einer Morphologie der Weltgeschichte«, II. zvezek (1922), str. 51 in 52.

IX. glavna skupština JSS u Kragujevcu.

Zaključci i resolucije — jednoglasno prihvaćeni.

1. Resolucija zbora župskih načelnika, koju je čitao br. Stanojević:
 »Glavna skupština JSS održana 18. III. 1928 u Kragujevcu na predlog zbora župskih načelnika donosi sledeću resoluciju:

Prilikom sastava komisija za projekte »zakona državnog prosvetnog programa«, »zakona o srednjim školama« i »zakona o telesnom vaspitanju u državnoj i vojnoj pripremi omladine« — Sokolstvo je sasvim ostavljeno po strani.

Medutim JSS i po svom ustavu i po svojoj ideologiji smatra, da se ne može sprovesti nikakvo pravilno telesno vaspitanje bez kompletne primene Tyrševog sokolskog sistema. Blagodareći tome sistemu, Sokolstvo ima sjajnu istoriju ne samo u našem narodu, nego u svetu uopšte. Taj sistem bazira na fiziološko-psihološkim naučnim principima, stremi za stvaranjem savršenog čoveka, telesno i duhovno. Kao takav, on treba da bude uveden ne samo u škole i karsarne, nego i u široke narodne mase.

Zato molimo, da se sve dosadašnje neodlučne i neodređene naredbe ili raspisi o vežbanju, o telesnom vaspitanju, prerade i unesu u zakon onako, kako je JSS do sada u više mahova tražio.

Da bi se to ostvarilo što bolje i lakše, neophodno je potrebno, da se pozove starešinstvo JSS, da u svaku od pomenutih komisija uputi po jedno stručno lice, uz čiju pomoć bi se dotični program izradio.

Naše Sokolstvo je učestvovalo u javnom radu u najtragičnijim danima naše istorije i pokazalo je neograničeno požrtvovanje. Neka mu se dopusti, da pomogne i u ovom radu od koga u mnogome zavisi prosperitet i budućnost čitave naše nacije.

2. Predložio župa, koje je glavna skupština primila.

a) Župa Zagreb predlaže: Starešinstvo JSS, odnosno njegov organizacioni odeljak imadu da detaljno prouče uz konsultovanje svih do sada postojećih župa, pitanje novog arondiranja župa, uvaživ sve potrebe organizacijske, tehničke i materijalne naravi, pa da na temelju ovog proučavanja na prvom odborskoj sednici JSS iznese svoj konkretan predlog uz tačno izradenu kartu rasprostranjenja novih župa.

b) Župa Tuzla predlaže:

1. Oseća se pri raznim sokolskim priredbama i svečanostima potreba zajedničke sokolske himne. Preporučujemo br. Savezu da raspíše natečaj za tekst i harmonizaciju himne, koja bi se mogla eventualno izraditi u formi koračnice.

2. Navršavaju se deset godina uspešnog rada Jugoslovenskog Sokolstva pa bi povodom toga prvog jubileja trebalo izdati almanah, koji bi obuhvatio statistički dosadanj rezultat, a pored toga napisali bi priznati sokolski radnici svoje utiske o dosadanjim i budućem radu Jugoslovenskog Sokolstva.

3. Predložimo, da br. Savez uvede jedan dan u godini kao dan za antialkoholnu propagandu. Toga dana trebala bi se držati antialkoholna predavanja i manifestacije sa ustanovama istoga smera. Apelovali bi se na članstvo da toga dana ne okusi alkohola, nego da mesto toga daje priloga za sokolsku propagandu u neoslobođenim krajevima.

4. Predložimo da socijalni odeljak br. Saveza prouči mogućnost osnivanja jednog fonda za posmrtnu pomoć članstva ili jedan kod Saveza ili po-

jedinačno kod društava. Fond bi se osnovao na sličnoj bazi kao što su već postojeći fondovi t. j. da svi članovi fonda uplate jednokratno ulog, a porodici umrlog člana isplaćuje se onoliko uloga koliko je fond imao članova. Posle jednog smrtnog slučaja ulozi se obnavljaju.

c) Župa Mostar predlaže:

1. Da JSS stupi kolektivno u članstvo Narodne Odbrane.

2. Članstvo svih kategorija mora da doprinese jednog dana u godini po Din 1 u svrhu podizanja sokolskih domova u siromašnim društvima, koja će praviti domove najskuplje do Din 50.000. Taj dan neka bude Nova godina. Ovo prikupljanje je obavezno kao što su obavezni i ostali župski i savezni doprinosi. Novac se čuva kod Saveza, koji u danim slučajevima s njime raspolaze.

3. Da se u sokolsku štampu ne primaju oglasi alkoholnih preduzeća.

4. Osnivanje župe »Njegoš« za društva u Boci Kotorskoj i Crnoj Gori sa sedištem na Cetinju.

d) Župa Ljubljana predlaže: Jugoslovenski Sokolski Savez smatra za potrebno, da pomogne Sokolskom domu društva Sokol I. u Ljubljani na Taboru. Skupština neka zaključuje, da se društvu pomogne time, da mu se isplati kao zajam u petogodišnjim obrocima Din 200.000 iz doprinosa, koje duguju župe JSS glasom bilance per 31. XII. 1927. Starešinstvo JSS se opunomoćuje, da sme u toku tih 5 godina, ako ne bi bila dovoljna sredstva iz prijašnjih doprinosa, upotrebiti za isplaćivanje tih obroka i svote iz fonda za sokolske domove, koji predlaže Sok. župa Mostar.

e) Župa Bjelovar predlaže: Da glavna skupština JSS stavi Ministarstvu Prosvete zahtev za izdavanje jedinstvenog udžbenika nacionalne istorije za sve osnovne, srednje i stručne škole u Kraljevini, u cilju stvaranja jedinstvenog obrazovanja celokupne omladine u duhu potpunog narodnog jedinstva temeljenog na istorijskim činjenicama.

f) Župa Maribor predlaže:

1. Neka se uvede u čitavom JSS pristupnina Din 5, koju plaća svaki član(ica) koji na novo stupa u organizaciju, zato neka dobije »Sokolski katekizam« ili kakvu drugu publikaciju »Sokolsku čitanku«.

2. Savezni Prosvetni odbor neka izda tiskanice sa rubrikama za sve podatke, koji su potrebni župskim odnosno saveznom Prosvetnom odboru.

g) Žbor župskih prosvetara JSS predlaže:

1. Neka se osnuje »Prosvetna škola Saveza« sa svrhom, da se spremne stručni prosvetni prednaci, prosvetari župa i društava, koji će u zajednici sa prednacijama našega Sokolstva delovati u dva pravca: a) da se probudi svest znanja Sokolstva, u temelju Sokolstva t. j. u vežbajućeg članstva u prvom redu; b) delovati na članstvo van sokolane i javnosti, da i ono upozna svoje sokolske dužnosti.

2. Da bi ideja Sokolstva sa strane ideološke bila poznata širokoj javnosti — zapravo narodu t. j. da provedemo propagandu ideala Sokolstva predlažemo, da se u jednom danu u godini našega dojučeršnjeg rada posveti svako naše društvo propagandi Sokolstva u vojsci i školi, te našem selu. A u istom stilu dan borbe protiv alkohola. Naročito propagandu treba provesti kroz dnevne listove — cele države. Naročito nastojati, da se na narodnim univerzitetima održavaju

predavanja iz oblasti sokolske ideologije.

3. Da bi sokolska štampa t. j. listovi i knjige došla u široke redove našega Sokolstva predlaže se, da se u dojučeršnjem godini prosvetnog rada posveti jedna sedmica propagandi za pretplatu naših sokolskih listova i knjiga ne samo, da se uzimaju, već i čitaju. Naročito se mora posvetiti proširenju »Naše Radosti« i »Sokolica«.

4. Desetogodišnjica naše slobode — treba da se proslavi u radu i produbljenju čim jače sokolske svesti, znanja, osećaja dužnosti, bratstva i doslednosti, inicijative i rada. Neka sva naša društva budu inicijatori 10-godišnjice i oko Sokolstva neka se skupe sva ostala naša nacionalna i kulturna društva. P. O. Saveza treba da izradi program proslave poseban za decu i naraštaj, a poseban za članstvo. U vezi s našom proslavom treba da se proslavi i oslobođenje braće Čehoslovaka i Poljaka u obliku priredbi »Slovenskih Večeri«.

h) Zaključak glavne skupštine o prenosu sedišta Saveza:

Glavna skupština zaključuje, da se sabor u g. 1929 ne vrši. Starešinstvo JSS se opunomoćuje, da pismenim putem ispita mišljenje svih društava u pogledu sedišta starešinstva JSS i prema tome donese predlog na idućoj skupštini.

i) Br. Smertnik čita resoluciju zbora župskih načelnika u predmetu prenosa sedišta Saveza:

Zbor župskih načelnika, kojem su najbolje poznate prilike župa i Saveza s tehničke strane, raspravljao je o pitanju prenosa sedišta Saveza iz Ljubljane u Beograd te je uvažujući sve naše prilike došao do zaključka, da mora ostati sedišta Saveza i nadalje u Ljubljani, jer imamo sada samo u Ljubljani na raspoloženju toliko sokolskih voda — radnika, da kraj dela u društvima i župi preostaje još dovoljno za u JSS organizovano Sokolstvo.

Za predlog, da ostane Savez u Ljubljani glasovalo je 19 župskih načelnika, 1 se sustegnuo od glasovanja, a 2 župe nisu bile na zboru zastupljene.

Radi toga tako jednoglasno izraženog mišljenja zbora župskih načelnika dajem po naređenju zbora predlog, bratska skupština neka poduzme sve što je potrebno u smislu našeg ustava i naših pravila, da ostane Savez još i nadalje u Ljubljani.

j) Konačno glavna skupština prima svečanu odoru za muški naraštaj JSS.

POZOR.

Savezno gospodarstvo ima u nakladi bianco plakate (bez teksta), skvrčica vežbača sa prečice, u dve boje, prikladan za župske i društvene javne nastupe i akademije. Pozivamo društva da traže oferte od gospodarstvenika JSS za plakat bez teksta i sa tekstem.

Veličina plakata je 63 x 95 cm.

Glasba k prostim vežbama članova i članica za pokrajinski slet u Skoplju izašla je u nakladi JSS. Cena glasovirskom izvadku Din 20 bez poštarine.

Svako društvo neka nabavi za svoju knjižnicu brošuru za IX. glavnu skupštinu JSS u Kragujevcu, sa vrlo zanimljivim i važnim izveštajima funkcionera JSS. Cena brošuri Din 10.

Proste vežbe članova i članica, u srpsko-hrvatskom prevodu za pokrajinski slet u Skoplju izašle su u nakladi JSS. Cena Din 5 bez poštarine.

Iz starešinstva JSS.

Svečana odora muškog naraštaja.

Donosimo sliku jednog naraštajca obučenog u najnoviju svečanu odoru muškog naraštaja, koju je izradio br. B. Palčić iz Zagreba, kako je prihvaćena na ovogodišnjoj glavnoj skupštini JSS u Kragujevcu. Odora se odlikuje svojom jednostavnošću i otmenošću, pa smo uvereni, da će je naš naraštaj zavoleti u punoj meri tako, da ćemo na ovogodišnjim sletovima našu uzdanicu pozdraviti u tim novim svečanim odorama.

Iz lekarskog odeljka JSS.

SVIM BRATSKIM DRUŠTVIMA!

Sva bratska društva pozivamo, da nam putem svojih župa u roku od 4 sedmice pouzdano i tačno odgovore na sledeća pitanja:

1. Postoji li u društvu lekarski odeljak i tko mu je predsednik? (Naslov predsednika neka bude tačan!)

2. Ako ne radi, kakve su za preke?

3. Koliko članova lekara ima društvo? Je li društvo pokušalo pridobiti barem jednog lečnika za to, da bi besplatno davao članstvu savete u pogledu telovežbe i nadzirao društvo higijenski?

4. Je li se vode lekarske listine? Jesu li izvršene lekarske pregledbe članstva u prošlog godini?

5. Je li društvo već nabavilo kutijicu »Prva pomoć« i ima li društvo »Sokolsku sletsku torbicu«?

6. Ima li društvo letno vežbalište?

Bratska društva neka nam jave svoja iskustva, savete i eventualne pomisli u pogledu vođenja lekarskih listina i lekarskih pregleda.

Dodajemo, da lekarskih odeljaka nemamo za to, da bi se članstvo besplatno lečilo, već da davaju savete u pogledu telovežbe i vode higijenu u društvu.

Kako pa naj si razlagamo ono telesno čvrstost in moć, ki jo dandanes kažejo prej navedena indijanska plemena (Tarahumarci, Serijci)? Saj je komaj mogoče dvomiti, da so to potomci onih Majancev, ki so jih premagali Španci.

Tu je pred vsemi treba omeniti, da vsa indijanska plemena danes pač niso taka. Indijanska rasa izumira. Pri onih maloštevilnih plemenih pa moramo domnevati, da so jih ugodni vnvanji in notranji pogoji dovedli pri prilikli k posebno krepkemu prirodnemu življenju, pa jih obvarovali kvarnih vnvanjih vplivov. S tem krepkim prirodnim življenjem, z neprestano vadbo od mladih nog si ohranjajo še čudovito telesno moč. Za kaj več pa njih življenska sila ne zadošča več. Ne zadošča, ne glede na njih maloštevilnost, da bi dajala tudi duhu zadostne pobude in hrane za udejstvovanje in za tvorbo kulturnih vrednot. Tako pa se krepko izživljajo danes še telesno, pa so tudi že zapisana izumrtju; prej ali slej njih življenska moč ne bo več zadoščala tudi ne za telo! Nasledovali bodo, četudi morda kot zadnji, ona indijanska in peruanska plemena, ki danes rapidno izumirajo.

Vkljub vsemu pa nam kažejo ta plemena, kako se da s polnim gibanjem v prirodnem življenju ohraniti zdravje in moč do skrajne narodu še mogoče časovne meje — kakor si posamezni človek more do visoke starosti ohraniti včasih veliko telesno čvrstost in navidezno neokrnjeno življensko moč, ki pa v pozni starosti ne zadošča več za produktivnost duha ali pa ta produktivnost vsaj ni več tako velika.

Produktivnost duha v mladosti in starosti.

Pri velikih genijih sicer dobimo še v pozni starosti dokaj znatno produktivnost. Slavni slo-

kar Tizian je živel skoro sto let, pa so bila njegova dela kratko pred smrtjo prav tako popolna, kakor dela v najboljših njegovih letih. Vendar pa se tudi pri genijalnih možeh pozna starosti pešanje produktivnosti v tem zmislu, da njen vir ne teče več ne tako obilno ne tako lahko in gladko. »Imel sem v svojem življenju čas, ko sem na dan tiskano polo mogel zahtevati od sebe, in šlo je za lahkoto,« je pripovedoval Goethe Eckermannu. »Sedaj moram kaj takega pač pustiti; pa vendar se o pomanjkanju produktivnosti celo v moji visoki starosti nikakor ne morem pritoževati.« Bilo mu je takrat okoli 80 let. »Kar pa mi je v mojih mladih letih uspelo vsak dan in ob vsakih okolnostih, se mi posreči sedaj le perijodično in ob nekih ugodnih pogojih. Pred desetimi, dvajsetimi leti,« (ko je zlagal pesni »Divana«), »sem bil produktiven dovolj, da sem često v enem dnevu naredil dve do tri pesmi; in pod milim nebom, v vozu ali v kakšni gostilni, vse eno mi je bilo. Sedaj, na drugem delu »Fausta« morem delati samo v zgodnjih urah dneva, ko se čutim od spanja očelenega in okrepaneča in me spake dneva še niso zmedle. In vendar, koliko naredim! V najsrečnejšem primeru eno pisano stran, praviloma pa samo toliko, kolikor bi se dalo napisati na dan širok prostor, in često, ob neproduktivnem razpoloženju, še manj.«¹

Kakor pa produktivna moč duha z leti začne pojmajati pri posameznih ljudeh, tako s stoletji začne pešati pri narodih. Geniji so le njih najljepši cvet in sad. Največji geniji se rodé narodom, ko so še v polni ali vsaj še jako veliki živ-

ljenski moči. V genijih je življenska moč posebno krepka. Dosti življenske sile pa je treba tudi pri drugih, pri povprečnih ljudeh, da more obstojati in se razvijati kultura. Kultura ni in ne more biti samo domena genijev. Treba je, da pri njej sodelujejo tudi povprečni ljudje, da so tudi povprečni ljudje, kakor bi rekel dr. Eduard Spranger (filozof in eden prvih nemških pedagogičnih znanstvenikov): 1. zmožni kulturo razumeti in doživeti; kulturo nositi; 2. zmožni v nekem idealnem zmislu sodelovati, da se kultura dalje in više razvija; zmožni torej kulturo stvarjati; 3. zmožni, da same sebe kot osebe izobličijo notranje zreleje, bogateje in više; zmožni imeti kulturo. »Da pa se more izvršiti to delo na kulturi, za to treba pred vsem tudi zdravja telesa. Kajti vsa kultura praste prvotno na tleh prirode; predočuje nam takorekoč samo zvišano in poplemeniteno prirodu. In tudi posamezni človek, ki se vanj napolnjuje kultura, ki v njem oživi, tudi on nosi ta sad na podlagi sovisnosti s prirodo; tudi on ne bi bil zmožen, stvarjati duhovno, če mu telo ne bi bilo zdravo in krepko.«²

Pa pristavimo še: ako narod in z njim posamezniki, ki iz njih obstoji, še nimajo zastarane življenske moči.

Ali je v belem človeštvu že kakšen del postaran?

Pri Indijancih in Peruancih je življenska moč dandanes že jako malo. In zdi se, da se je postarala tudi že pri vseh drugih nebelih rasah.

¹ Eduard Spranger: »Lehrer und Lehrerspersönlichkeit« v »Monatsschrift für Turnen, Spiel und Sport« 1924, 11. zv., str. 462.

Kada skupe bratske župe sve od govore svojih društava, neka ih odmah sa eventualnim svojim primedbama poša ju Savezu.

Za lekarski odeljak JSS

Dr. Josip Tičar.

Savezni dan uplatila su za g. 1927. društva (V. iskaz):

Ruma, Kastel Sućurac, Benkovac, Kraljevica, Dol. Lendava, Murska Sobotica, Sv. Marjeta, Smederovo, Bijeljina, Gračanica, Zavidovići, Donji Miholjac, Daruvar, Baška, Travnik, Fojnica, Rogatica, Foča, Kakanj, Pale, Kotor, Tivat-Lastva, Ormož, Kraljevo, Kruševac, Hercegovina, Unec-Rakek, Leskovac, Sombor, Makarska.

Delomično na račun Sok. dana uplatila su za god. 1927. sledeća društva:

Sok. župa Banja Luka: Bos. Novi, Prijedor. Sok. župa Celje: Soštanj, Trbovlje; Sok. župa Kranj: Tržič, Zelenjki, Škofja Loka; Sok. župa Ljubljana: Dol. Logatec, Ježica, Kamnik, Ljubljana I, Ljubljana II, Ziri; Sok. župa Maribor: Beltinci, Oplotnica, Središće; Sok. župa Mostar: Perast, Podgorica; Sok. župa Novi Sad: Bačko Gradišće, Bač. Palanka, Novi Sad, Petrovac, Petrovaradin, Senta, Stari Bečej; Sok. župa Novo mesto: Gradac, Semič; Sok. župa Rijeka-Sušak: Novi Vinodol; Sok. župa Split: Vranje; Sok. župa Zagreb: Krško.

Sokolska društva, koja još do danas nisu platila Sok. dan za g. 1927., iako je rok potekao već 15. decembra god. 1927.:

Sok. župa Banja Luka: Bos. Petrovac, Hrv. Kostajnica; Sok. župa Bjelovar: Grubišno polje, Kupinovac, Podravski Kloštar, Sokolovac, Veliki Grdjevac, Veliki Zdenci, Virovitica, Vukovje; Sok. župa Celje: Gornji Grad, Polzela, Rog. Slatina, Rogatec, Vransko, Zalec; Sok. župa Kranj: Dražgoše, Kranj, Mojštrana, Stražišće; Sok. župa Ljubljana: Dob. pri Domžalah, Domžale, Ig-Studenec, Komena, Moste, Radomlje, Ribnica, Šiška, St. Vid nad Ljubljano, Vače, Vič; Sok. župa Maribor: Čakovec, Dravograd, Hoče, Jarenina, Kiževci pri Ljutomeru, Ljutomer, Marenberg, Maribor, Pragersko, Ptuj, Gor. Radgona, Slovenska Bistrica, Sv. Lovrenc na Pohorju, Vel. Nedelja; Sok. župa Mostar: Danilov Grad, Krivodol Nevesinje; Sok. župa Niš: Aleksinac, Boljevac, Caribrod, Knjaževac, Kraljevo, Lazavo, Negotin, Malčevo, Kuršumlija, Pirot, Prokuplje, Vlasotince; Sok. župa Novi Sad: Bačko Petrovo-selo, Bač. Brestovac, Čurug, Irig, Kišac, Kulpin, Mol. Pivnice, Srbobran, Stara Kanjiza, Titel, Zabač; Sok. župa Novo mesto: Bojanci, Dugaresa, Mirna Peč, Novo mesto, Straža-Valtava, St. Janž, St. Jernej; Sok. župa Osijek: Brod na Savi, Darda, Čepin, Mirkovci, Slav. Požega, Šid; Sok. župa Rijeka-Sušak: Gospić, Kastav, Korenica, Krasica, Ogulin, Otočac, Srpske Moravice, Škrljevo, Sv. Juraj, Zamet, Vrbnik; Sok. župa Sarajevo: Bugojno, Cajnice, Goražda, Novo Sarajevo, Sjetlina, Vlasenica, Zenica, Vareš-Majdan; Sok. župa Skoplje: Berovo, Bogganac, Carevo selo, Djevdjelija, Kičevac, Kočane, Ohrid, Pristina, Pzren, Pirova, Strumica, Tetovo, Vales; Sok. župa Split: Igrane, Jelsa, Milna, Pučišća, Podgora, Postira, Stari-grad, Stobrec, Supetar, Vis; Sok. župa Šibenik: Betina, Nin, Novigrad, Stanjkovci, Tepljuh-Biočić, Vodiče; Sok. župa Tuzla: Gradačac; Sok. župa Vel.

Zlasti tudi pri Kitajcih in Japoncih, ki so sicer še jako številni, telesno še močni, pa vendar ne proizvajajo nobenih novih izvirnih kulturnih vrednot več. Njih kultura je običajla že pred stoletji. Danes samo posnemajo zapadno kulturo ali bolje civilizacijo.

Se dolgo pa more trajati, predno bodo začeli tudi Kitajci in Japonci izumirati. Ni pa dvoma, da se bo to zgodilo pri njih dosti prej, nego pri beli rasi. Ako je v belem človeštvu že kakšen del zastaran, more to biti pač le zapadna Evropa. Spengler sam omejuje to Evropo, ono kulturo, ki jo on imenuje evropsko in ki naj bi je bilo sedaj že konec, na ozemlje med Vislo, Adrijo in Guadalquivirom.¹ Jugosloveni smo s slovenskim delom torej na meji. Ruse pa Spengler sam izrecno smatra za »mlado človeštvo.«²

Pa oglejmo si stvar bliže. Oprostite se naj mi, če se pri tem vprašanju mudim daljši čas. Problem je prevažen tudi za naš narod, za njegovo kulturo in seve tudi gospodarstvo.

(Dalje prih.)

¹ Spengler: »Untergang des Abendlandes«, I, str. 22.

² Istotam, II, str. 623.

**Širite Sokolski Glasnik
Prednjak
Sokolica i
Našu Radost.**

Bečkerek: Bašahid, Čenta, Kovačica, Boka, Novi Bečej, Perlez, Potiški, Sv. Nikola, Nova Kanjiža, Srpski Aradac, Srpski Itebej, Srpski Krstur, Srpska Crnja, Sanat, Vel. Kikinda, Vel. Bečkerek, Vršac; **Sok. župa Zagreb:** Biželjsko, Bos. Dubica, Jasenovac, Kostajnica, Lipik, Ludina, Okučani, Pakrac, Petrinja, Rajhenburg, Sevnica, Sisak, Vrginmost, Zagreb I.

Ponovno objavljujemo iskaz neuplaćenog Saveznog dana iako je prošlo već tri i po meseca od roka kad bi se bio morao uplatiti (15. decembra 1928).

Pribijati ćemo ta društva tako dugo na stup sramote, dok ne uredite svojih sokolskih dobrovoljno preuzetih dužnosti i obaveza.

II. SEDNICA STAREŠ. JSS

2. aprila 1928.

Brat starosta Gangl se u uvodu seća dragih naših pokojnika: br. Jurja Biankinia, koji je čitav svoj život i delovanje posvetio napretku Dalmacije; br. Schifferera, koji je bio 45 godina član Ljubljanskog Sokola, i br. Cirila Pivka, mladog učitelja, koji se spremio za daljnji sokolski rad u televizbom tečaju u Beogradu. Starošinstvo sa »Slava im!« odaje počast.

Brat tajnik čita zahvalu br. Stevanovića za diplomu »Kralja Matjaža«. Župe Celje i Split javljaju svoja starišinstva. Društvo Kruševac javlja otvorenje svog Sokolskog doma; starošinstvo JSS zastupaće tom prilikom starosta župe Kragujevac.

Ozledni fond je doznao društvu Litija-Smartno Din 270 za Hermana Kokala. Jednoglasno odobreno.

Brat Cobal je zatim predložio starišinstvu svoj program i uslove pod kojima se za ovu godinu prima dužnosti gospodara: »Na poslednjoj sednici starišinstva nisam bio prisutan, a vi ste mi iako sam bio odsutan poverili vodstvo saveznog gospodarstva i za upravnu godinu 1928.

Kako je mnogome od vas poznato, već sam pre skupštine otklanjao kandidaturu u starišinstvo i po izboru na skupštini izjavio, da ću podati demisiju. Na nagovaranje braće delegata nekih župa u Kragujevac i među vožnjom kući, odlučio sam se konačno ostati u starišinstvu. I gospodarstvo sam pripravan preuzeti, ako starišinstvo prihvati moj program i stanovite uslove, bez kojih bi izvršenje predviđenih zadaća bilo nemoguće ili pak silno oteškoćeno.

Program je sledeći:

1. Zadržati postignuto poslovno dobro ime Saveza. Zato će se nastaviti sa poslednjim uterivanjem zaostataka organizacijskih doprinosa i ostalih potraživanja, što ne koristi samo centralnom vodstvu, da možemo ostvariti barem jedan deo naših namera, već da se na taj način priučava i uzgaja naša društva u neophodno potrebno poslovnom redu.

2. Omogućiti redovno poslovanje Saveza, dakako u skladu sa sredstvima sa kojima će raspolagati blagajna. U prvom redu smatram najplodnije uložena poverena nam novčana sredstva, ako omogućimo što moguće više prednjačkih tečajeva.

3. Stari dug spram ČOS izdašno smanjiti, ako ne sasvim isplatiti.

4. Početi sa ostvarenjem fonda za stalnu prednjačku školu u Ljubljani.

Sve to zahteva sistem, doslednost i volju u radu, koji moraju svi podupirati, a nikada ne onemogućiti, vati ili smetati, zato sam prisiljen postaviti nekoliko i onako već poznatih uslova. Pre svega naglašujem, da je moj glavni princip »jednaka pravda za sve« i dalje »pojedinač ništa, celina sve«, kojih principa sam se u prošlim godinama uvek dosledno držao.

Da se to može provesti, potrebno je i zato zahtevam od svakog najveću štednju. Sve kakve bilo narudžbe ili zaduživanja Saveza mogu se izvršiti jedino preko gospodara. Narudžbe ili izdatci ili zaduživanja Saveza bez znanja gospodara neće se priznavati.

U gospodarskim pitanjima primam sa zahvalnošću svaki dobar savet, želim uvek objektivnu debatu o gospodarskim predlozima. Što se tiče komercijelnih poslova saveznog gospodarstva, stojim na stanovitu, da su sve predmetne odredbe pouzdane naravi. Sve narudžbe izdaje se putem oferta; najpovoljniji nudio ima prednost, ako dakako i inače odgovara opštim našim zahtevima.

Konačno još molim, da se nitko od članova starišinstva nigde ne veže s kakvim obećanjima, čije izvršenje dira u saveznu imovinu posredno ili neposredno. Iz toga se može roditi bezbroj neprilika kako za jednoga tako i za drugoga.

Ako smatra starišinstvo, da se mogu ti uslovi primiti i ako se slaže sa programom, koji nije više jednostran već koji prilično stvara, onda sam spreman preuzeti gospodarstvo. — Neka se o tom predmetu ne raspravlja danas punopravno, nego tek na jednom od narednih sednica, da može svaki promisliti o svojim zahtevima i njihovoj opravdanosti.

Brat Mešek predlaže, da se program i uslovi brata gospodara prihvate. Jednoglasno primljeno.

Statistički osek izveštava, da je župa Skoplje poslala spisak članova sokolskih društava Vučitrn, Kratovo, Peć i Vardar. Društva se primaju u JSS.

Brat starosta Gangl zaključuje sednicu i želi vesele Uskrsne blagdane svoj braći u starišinstvu i u čitavom Savezu.

III. SEDNICA STAREŠ. JSS

10. aprila 1928.

Brat starosta čita dopis br. Stepanka o zbirki ČOS za Tabor i o sletu u Skoplju. Braća Artamonov i St. Stajić čestitaju Uskrs. Brat Car javlja da prima mesto podstaroste.

Železnički osek konstituisao se kako sledi: predsednik br. Ludvik August, podpredsednik br. Svajgar Verij, br. Poženel Ivan, br. Mišost Bogomir tajnik i br. Česen Ivan.

Gospodarski osek sačinjavaju braća: Cobal, Kajželj, Fux, Kandare, Franke, Mešek, Zelenko, Smertnik. Likvidator: Cobal, zamenik Fux. — Organizacijski braća: Kandare, Marolt, Milest, Cobal, Poženel. — Umetnički braća: Gangl, Vavpotić i Račić.

Brat tajnik izveštava, da se rođaci pok. br. Jurja, Biankinija zahvaljuju na izraženom saučesću.

Brat Jeras podao je izveštaj o priredbi »Veće Južne Srbije« Sok.

društva Zagreb I. i o zboru društvenih prosvetara zagrebačke župe. Izveštaj se prima.

IZ UPRAVE.

Vrlo mnogo je reklamacija radi neurednog dostavljanja lista. Pretežna većina tih reklamacija dolazi prekasno, zato upozoravamo, da se reklamiraju event. neprimljeni brojevi barem u roku od osam dana po terminu, kako je izašao dotični broj.

Opravdano je i mišljenje, da je uzrok neuredovitog dostavljanja lista u površnosti poštanskih činovnika. Često dobivamo vraćene brojeve sa službenom opaskom: umro, otputovao, nepoznat, ne prima i t. d., a iza nekoliko dana javlja se dotičnik sa reklamacijom.

Molimo, da se sporazumete u prvom redu sa nadležnim pošt. uredom radi redovnog i saveznog dostavljanja lista. Ako to nebi pomoglo, predaćemo sabano gradivo Ministarstvu pošta.

Čeo promeni obitavalište nekog to odmah javi, a ne da reklamira neprimljeni broj, bez da navede prijašnji naslov.

Siljanje lista obustavićemo svim bratskim društvima i pretplatnicima, koji do 25. aprila ne namire zaostalu pretplatu.

Iz župa.

Iz sokolske župe — Mostar.

GLAVNA GODIŠNJA SKUPŠTINA ŽUPE »ALEKSA SANTIĆA« U MOSTARU.

Hercegovni, 15. marta 1928.

Lepe pramaletne dane zamerala je u subotu 4. III. tiha kiša, koju su seljaci nežno isčekivali. Ali i pored toga, Hercegovni, taj čarobni gradić, popodne je oživio. Popodnevim vlakom došli su delegati Mostara i okoline, te načelnici svih sokolskih društava prostrane mostarske sokolske župe, koja broji 33 društva.

U 4 sata popodne održala se sednica društava Boke i Crne Gore u općinskoj večnici, te je nakon raspravljanja zaključeno, da se osnuje župa Njegoševa sa sedištem na Cetinju. U 6 sati održana je sednica načelnika društava u Sokolskom domu, gde se raspravljalo o radu u prošloj godini i o radu koji će se preduzeti u ovoj godini. U 8 sati bilo je drugarsko veče u Oficirskom domu, na koji su bili pozvani učesnici skupštine.

U nedelju 5. III. je Hercegovni osvanuo okičen kao mlada nevestica, usprkos što je kiša neprestano padala. Već pre 9 sati Sokoli su se okupljali u Narodnom domu sa sokolskom muzikom da dočekaju starostu Saveza brata Gangla, koji je stigao autom iz Dubrovnika nešto posle 9, dočekan burnim sokolskim »Zdravo«. Pozdravio ga je brat Jova Sekulović, starosta hercegovačkog Sokola srdačnom dobrodošlicom, a brat Gangl sav razdragano odzdravio je i rukovao se sa braćom, dok je muzika svirala vesele, korračnice. Prisutan je i bivši nar. poslanik brat Mirko Komnenović, te načelnik opštine g. Mandić.

U 9 i po sati otvorio je skupštinu istaćina župe brat Čedo Milić pozdravivši starostu Saveza br. Gangla. Pozdravljajući sve delegata, a osobito Crnogorac po viteštvu i prošlosti Sokolove sive, pa sve redom ostale koji su se okupili i da rade za sokolsku ideju, za dobro kralja i otadžbine. Ističe da nije samo avet gladi koji mori naš narod u ovim krajevima, nego i duševna glad od koje strada naš narod.

Za overovitelje zapisnika bijahu izabrana braća dr. Dražić i dr. Kraljević. Pošto se pročitao zapisnik zadnje glavne skupštine, prešlo se na dnevni red čitanjem izveštaja pojedinih župskih funkcionera. Ali čim je kucnulo 11 sati, prekinuta je skupština. Kiša je padala, ali ipak Sokolovi su se svrstali u povorku sa glazbom na čelu, da idu na Savinu, da se poklone prahu streljanih Bokelja i da polože venac. Tamo je brat Jerotej Petković održao pomen, a za tim je progovorio brat Čedo Milić, koji je istakao borbu ovih heroja za slobodu i položivši venac, kliknuo trokratni »Slava«. Brat je Gangl ukratko podvukao kako se nazivamo na mestu gde su dva sveta. Za nama je svet umiranja, a pred nama svet slobode, svet života. Boka, koji su ovde pokopani, radili su da se sruši stari svet, ali oni još žive i pokazuju nam put kojim da stupamo, a da duhovno preporodimo naš narod. To je naša zakletva, da ćemo živeti za ono, zašto su se oni žrtvovali. Nema sile ni na nebu ni na zemlji koja bi mogla ugušiti svest o našoj jedinstvenoj otadžbini.

Zatim je povorka krenula natrag i razšla se pred Sokolanom.

U 12 sati delegati su pošli na banket, koji im je dala opština u denovičkoj restauraciji g. Mustura. Brat J. Petković nazdravio je u ime opštine. Brat Gavro Milošević sa Cetinja zahvalio je na pažnji opštine i pesni-

čkim zanosom čertao borbu za oslobođenje i završio, da će Lovćen javiti Sarajpljanini, a ova Triglavu i Avali kada kućne čas, da Sokolovi ustanu na obranu otadžbine i neoslobodene braće.

Posle skupnog fotografisanja postavila se skupština u 14 sati. Podneli su svoja izveštaja ostali župski funkcioneri, te su sva nakon kraće debate primljena.

Zaključeno je da se društva: Komnin, Desne i Perast prima uvetno u Župu, a Danilov Grad i Krivodol da se brišu, ako kroz 3 meseca ne udovolje dužnostima. Sva društva, koja duguju Župi i Savezu moraju da isplate dugovanja kroz 4 meseca, a Hercegovni u 2 godine ako Savez odobri.

Vrlo je značajna resolucija, koju je predložilo starišinstvo i koju je skupština sa odobravanjem i jednoglasno prihvatila. Glas: »Izaslanič svih sokolskih društava župe »Aleksa Santića« okupljeni na IX. redovnoj skupštini u Hercegovnom dana 4. marta 1928. g. jednoglasno konstatuju:

1. U svim krajevima ove župe i to: Crnoj Gori, Boki-kotorskoj, Dalmaciji i Hercegovini, stanje je u narodnom finansijsko, privredno i moralno takovo, da zabrinjuje svakoga narodnog prijatelja.

2. Avet gladi hara ovim krvlju naplopljenim krševima, koji bacaju strašnu kletvu od kosovske na sve svoje sinove, koji u ovim ozbiljnim časovima, prenebrejavaju svoju moralnu i nacionalnu dužnost.

3. Legendarne krševne ne mori samo fizička glad, već i teža duhovna, jer sada u sudbonosnim časovima nemaju legendarnih apostola, koji bi mu pritekli istinski i nesebično u pomoć.

4. Ovakovom očajnom stanju nisa krive prirodne nepogode, već jedino ljudi, naročito oni, koji svojim sposobnostima i snagama prvi su pozvani da preporode svoj narod, jer ni najidealniji zakoni, niti najveće milosrđe ne mogu pomoći napaćenom narodu, koliko sitni rad na privrednom i prosvetnom smeru, zasnovan na privatnoj inicijativi.

5. Iskonska snaga naše narodne duše u najtežim časovima radala je najveće velikane. Sv. Sava sašao je u narod i s teškim radom spasavao čistu narodnu dušu i time postao najveći velikan. Besmrtni Vožd Karadorde bejaše branič rada, pravde i poštenja i protiv rođene krvi.

Mi verujemo, da i današnje generacije u svom okviru neguju velikane, koji će saći u narod baš u tim njegovim teškim časovima i nacional. radom pokazati jedini put koji vodi spasu i preporodu njegovom. Sokoli kao predstavnici nacionalnih ideala pozivaju sve narodne trudbenike, da na prosvetnom polju poput sv. Save, a u pravdi i viteštvu poput Karadorde u današnjim sudbonosnim časovima slede primeru njihovom.

U nastavku skupštine, iznio je tehnički odbor veče program rada za g. 1928. te se odobrilo, da se priredi: 1. Naraštajski dan. 2. Đurdevdanski uranak. 3. Javna vežba. 4. Zimska dečija akademija. 5. Proslava 1. decembra. 6. Proslava Zrinsko-Frankopanskog dana. 7. Proslava Strossmayerovog dana. 8. Proslava Vidov dana. 9. Pomoć za trezvenjačku propagandu. Na župski tečaj svako društvo treba da pošalje što veći broj članova. Prima se pravilnik za okružne sletove. Organizovati sokolske čete na selima. Svako društvo dužno je da stavi jedno predavanje. Zaključeno je da Savez stupi kao član Narodne Odbrane. Zaključuje se da se suzbijaju

psovke i tuđe reči među članstvom. Zaključeno je dalje: 1. da se naraštajski slet održi u Dubrovniku, a ako dubrov. društvo odbije, onda u Mostaru; 2. da se u svim društvima odzdrže prednjački tečajevi pre župskog; 3. da okružni načelnici obrazuju stručne knjižnice i organizuju sve kategorije članstva; 4. da se u što većem broju učestvuje sletu u Skoplju; 5. da se provede reorganizacija okruga; 6. okružni slet Mostarskog okruga biće u Nevesinju 28. augusta; 7. okružni slet Cetinjskog okruga biće u Nikšiću ili Cetinju; 8. okružni slet krajiškog

Brat starosta Gangl bio je pozdravljen dugotrajnim aplauzom. Potom je brat Čedo Milić završio kratkim govorom skupštinu.

Na večer je priredena Akademija u čast brata Gangla i Čeda Milića. Sudelovalo je Sokolsko društvo iz Kotora sa ženskim naraštajem u dve tačke te članstvom u jednoj tački. Tako isto članstvo društva Denović sa dve tačke, ženski podmladak i naraštaj iz Hercegovoga sa dve tačke, te muški hor društva Hercegovni. Velika dvorana Narodnog doma bila je prepuna,

Doček staroste br. E. Gangla u Hercegovnom.

okruga biće u Duvnu, ako prilike dopuste.

Prešlo se na debatu o osnivanju župe Njegoševne, te se donio zaključak, da se predlog usvaja sa konstatacijom o nekim manjkavostima formacije prirode. Iznelo se i pitanje kako jedna Uprava gimnazije brani dacima pohadanje sok. vežbi ako ima dak jednu slabu ocenu i zaključilo se resoluciju poslati Savezu na uređivanje.

Rezolucija sokolskog okruga iz Boki-kotorske, kojom se odaje počast mornarima herojima čija se 10. obljetnica ove godine slavi i zaključuje, da se pozove i Savez na proslavu. Potom se prešlo na izbor starišinstva, koje je većinom isto kao i prošle godine, s tim da je na čelu župe ostao i da je stari i prokušani sokolski radnik brat Čedo Milić, te je njegov izbor bio pozdravljen velikim oduševljenjem. Posle toga uzeo je reč brat starosta Saveza Gangl, koji je istakao, da je mostarska sokolska župa jedna od najboljih u svakom pogledu, za to joj izrazuje svoje priznanje kao i celog starišinstva Saveza, ne samo starišinstvu župe već i društvima. Želi da takova i nadalje ostane, pa da svim ostalim župama bude na izgled te da i one krenu istim putem. To je radosna poruka, kaže brat Gangl, tim više što većina živi u slabim materijalnim prilikama, jer u našoj bogatoj otadžbini, jedan deo umire od gladi. Mi po svojim skromnim prilikama da vam kažemo bratsku ljubav, sabrali smo za vašu decu i naraštaj 12.451 Din. (Burni: Živeo!) Ja sam vam to i doneo. (Predaje bratu Miliću sa iskazom darovalca, što je ponovno prihvaćeno sa gromkim »Živeo!«) Braćo, nastavlja brat Gangl, vi ste svršili dosta sokolskog posla. Uveren sam, da će to uroditi dobrim plodom za boljitak našega naroda. Svaki zaključak treba preneti u život, on ne sme da ostane praznom reči. Pravi sokolski duh treba da prenese u krv i dušu našega naroda. Govori o našim zastavama, pa kaže: Sve naše zastave nose spomen našega ropstva, kad su Sokoli u crvenim košuljama pod tim zastavama hrlili za pobjedu Sokolske misli. Hercegovni mi ne pitamo jesu li ti Hrvatski ili Srpski ili Slovenci, jer si naš Sokolski, Jugoslovenski. Ti si znak boje budućnosti našoj braći, koja stene pod tiranom. Naši pogledi slobodno se kreću u daljinu i širinu svemožnoga Slovenstva. Mi ne ćemo propasti dok je deset sokolskih srdaca, ali mi imamo milijune slovenskih srdaca, koja će stajati na braniku naše otadžbine. Ta misao slavenskog Sokolstva prelijeva se preko Praga, Varšave i Moskve, čak i preko Amerike, gdegod biju Slovenska srca. Govoreći još o čistoći sokolske misli, sve bratski i iskreno, pozdravlja sa sokolskim: »Zdravo!

te je Akademija uspjela u svim tačkama.

Brat Gangl je posetio sutradan društvo u Kotoru, gde je bio bratski dočekan. U sokolani, gde je bilo okupljeno članstvo svih kategorija, održao je govor o Sokolstvu i njegovoj zadaći, a na večer bio je drugarski skup u Denoviću. I. B.

Iz sokolske župe — Maribor.

IZ SOKOLSKOG DRUŠTVA U VARAŽDINU.

Povodom smrti velikog jugoslovenskog borca don Jurja Biankinia održalo je Sokolsko društvo u Varaždinu u utorak 3. o. m. žalobno sijećo.

Predsednik prosvetnog odbora, br. dr. August Engelhardt, istaknuo je u svom govoru koliko saučesće i tugu je izazvala smrt Jurja Biankinia u nacionalnim, a napose u sokolskim redovima.

Starosta društva, brat Mladen Belčić, održao je iscrpivo predavanje o životu i radu Jurja Biankinia oertavši njegov život pun borbe i rada za narod. Istakao je delatnost Biankinijevu kao svećenika, novinara, pisca i političara, opisavši stanje u Dalmaciji od šesdesetih godina prošloga stoleća, hercegovački ustanak, borbu za narodni jezik, rad Biankinijev u bečkom parlamentu, osobito onaj za vreme rata i napokon njegov rad za odbranu Jadrana.

Iz sokolske župe — Beograd.

GODIŠNJA GLAVNA SKUPŠTINA BEOGRADSKJE SOKOLSKJE ŽUPE »DUSAN SILNI«

održana je 26. februara 1928. u vežbanonici Sokolskog društva u Rumi. Na skupštini je bilo prisutno 22 delegata iz 14 društava; jedino Valjevo nije poslalo svog delegata.

Izveštaj načelnika konstatuje napredak u društvima i župi samoj, a naročito je pojačana međusobna veza. Župski slet naraštaja bio je dobro organizovan, ali ga je omela kiša. U mnogim društvima poveljena je vrlo ozbiljna akcija za podizanje sokolskih domova. Osnovano je novo društvo Beograd II. a u selima Batajnici i Novim Karlovcima osnovani su za sada odseci sokol. društava Zemun i Stara Pazova.

Župa je negovala veze sa nacionalnim kulturnim i humanim društvima: Jugoslovensko-Cehoslovačkom Ligom, Narodnom Odbranom, Crvenim Krstom, Ferijalnim Savezom i t. d. U gimnastičkom kursu Ministarstva Prosvete rade i naši istaknuti sokolski radnici: br. Miroslav Vojinović, dr. Mihajlo Gradojević, Đoka Ilić, dr. Milorad Dragić, tako da će ceo kurs od 5 sati sokolskim duhom.

Izveštaj načelnika beleži izvestan napredak u tehničkom pogledu, ali nije izlečena stalna rana: nestalnost i prolaznost naših članova i članica. Održane su utakmice naraštaja, a pobjednička odelenja zemunskog društva dobila su prelaznu nagradu: naraštajsku zastavu, poklon br. Petra Teslića iz Siska, i pehar Ženskog Pokreta. Na slet Bačke župe u Sombor poslao je članstvo u lepom broju, ali je kiša omela javno vežbanje, pa su dva odelenja učestvovala na akademiji.

Izveštaj blagajnika sa zadovoljstvom podvlači, da gotovo sva društva u poslednje vreme tačnije odgovaraju svojim obavezama.

PRODAJE SE
nekoliko dobro očuvanih televježbičkih sprava.
Upitajte Sokol I., Ljubljana na Taboru

Mela-Kravate
za pomlad!

U diskusiji o izveštajima rešeno je, da se u buduće izveštaji štampaju i razdele 8 dana pre skupštine, kako bi na skupštini ostalo dovoljno vremena za samu diskusiju.

Br. Pera Lazarević naglasio je, da su postignuti minimalni uspehi za 9 godina. Beogradska župa primila je u sebe celu Sabačku župu. Seljačkom Sokolstvu nije posvećena dovoljna pažnja. Moral i duh našega članstva ne stoji visoko.

Posle toga izabrano je novo starešinstvo sa br. Gjurom Paunkovićem na čelu, podstaroste br.: Branko Živković, dr. Mihajlo Gradojević i dr. Vojta Kujundžić, načelnik br. Gjoka Ilić, načelnica s. Dana Ilićeva, tajnici br.: Luka Pešić i Nikola Gačeša, blagajnik br. Radoša Nišavić, prosvetar br. dr. Milorad Dragić, matičar br. Steva Atanacković, lekar br. dr. Bora Gradojević, zapisničar br. Mika Nikolić. Zamenici načelnika br.: Bogdan Kouček i Vojta Pajić, zamenica načelnice s. Anđica Selićeva. Članovi uprave br.: dr. Ivan Ribar, Momir Korunović, Lujo Lovrić, Milorad Smiljanić, Miroslav Vojinović, Gjoka Matić, Momčilo Branovački, Kosta Sretenović. Zamenici br.: Strahinja Damjanović, Mihajlo Lukarević, Nikola Drobnjak. Nadzorni odbor: dr. Janko Olip, Gjorgje Suica i Rastko Dragić.

Prilimjen je budžet za 1928. god., koji predviđa 52.000 Din prihoda i isto toliko rashoda. Župski Glasnik dobivaće svi članovi.

Po predlogu Tehničkog Odbora rešeno je, da se proslavi svečano 20-godišnjica načelnikovanja br. Miroslava Vojinovića, koji se povlači radi prenamoštosti. Rešeno je, da se isticu glavna skupština održa u Požarevcu ili Smederevu. Župski slet održaće se 25. i 26. maja 1928. god. u Šapcu.

Posle podne održana je svečana Akademija, na kojoj su učestvovala sva obilježna društva: Ruma, Srem, Mitrovia, Sabac, Stara Pazova, Zemun, Beograd-matica, Beograd I. i Beograd II. Akademija je uspevala vrlo dobro; naročito interesovanje bilo je kod omladine. Izgleda kao da će početi življi sokolski rad u Rumi, koja je do sada životarila. Ova župska skupština i akademija dala je novoga podstreka, a na rumskim Sokolima ostaje, da uvećanom snagom produže savladavanje teškoća i onda uspeh neće izostati.

Iz sokolske župe — Split.

Split, 6. aprila 1928.

Možemo potpuno ustvrditi, da su dva velika događaja zadnjih dviju godina u našoj župi našli jačeg odjeka na život i rad naših društava u sadašnjim danima. Prvi događaj je veliki slet god. 1925., kojom prigodom razvio se novi župski barjak, darovan od Nj. Vel. kralja. Veliko učestvovanje sokolskih četa, oko 2000 pripadnika sviju kategorija, nevidene i oduševljene manifestacije građanstva, koje je ostalo zadiviljeno kada je video ono spontano bratimljenje i saradnju sokolstva i vojske, kada je videlo u novom obliku nenajajuću onaj bojni i visoki nacionalni duh puntarskog predratnog Splita, koji i u najtežim vremenima nije nikad prigrabio kičme — sve to nije moglo, a da svršetkom sletskih dana netragom nestane, nego je i u zamrlim duhovima pojedinaca ostavilo neki plamčak, koji je ipak drhtao, ne da s vremenom ugasne, nego da ipak konačno jače zasje u obliku intenzivnijeg sokolskog rada. Kada pa jedan ozbiljan i daleko od kakvog preteranog afekta Nemač, sin hladnog severa, general von Taysen, ostaje zadiviljen svim onim, što je na ovom sletu video i doživio (vidi zagrebačku »Riječ« iz marta o. g.), te svojim utiscima i divljenju daje oduška na više stranica svoje knjige, onda bi bilo vrlo čudno i žalosno kada taj slet nebi našao nekog odjeka i poticaja u daljnjem radu i među onim našim sokolskim redovima, koji su do tada spavali, jedino još po imenu opstojali.

Drugi događaj je bio prošlogodišnji slet našeg narastaja, u kojem je sudelovalo preko 1500 većinom narastaja, a dece iz najbližih društava i narastaj ČOS.

I ako oba dva sleta nisu bila savršeno organizovana ni pokazala sa-

vršenu tehniku, ali ipak je bilo nešto u njima, što ti retko susrećeš na našim sletovima: bio je visoki nacionalni i bojni duh, koji se uzdigao do te visine usled našeg izoženog položaja na ovim obalama i nakon pō stoleća ljute borbe sa našim nacionalnim neprijateljima. Vešt aranžman starešinstva župe znao je da takne pravu žicu, pa da Dalmacija opet plane onim svojim tradicionalnim viteškim, visoko nacionalnim duhom iz preratnih vremena.

I kada smo na glavnoj godišnjoj skupštini župe u Splitu, 4. III. ugledali onaj lepi odaziv naših društava, 19 od 23, njihovo zanimanje za jednodnevni prednjački tečaj i za zborovanje župe, e onda smo bili na jasnou, da je onaj plamenčić zanosa, koji je ostao od onih zadnjih sletova, ipak probudio i zamele duhove onih društava, koji već godinama nisu dali nikakova znaka života. Po onome što je čovek video i čuo na ovoj godišnjoj skupštini župe mogao bi sa sigurnošću zaključiti, da Sokolstvo na ovim obalama ide u susret vedrijim i plodonosnijim danima.

Debata je bila živahna i otvorena. Svi izveštaji bili su pretresani, iznesene eventualne manjkavosti ili prednosti. Kudilo se što je bilo za kudit, a hvalilo što je bilo za pohvalu. Kada je jedan delegat, tražeći kruha nad pogačom, kudio prehranu prvog dana o podne na sletu narastaja, koja je uostalom bila obilna i jeftina, ali napravljena iz bravljenog mesa na koje koji nisu bili obiknuti, ustaje starina brat Petar Tudor, starešina sokolskog društva u Brusju na Hvaru, to jest iz društva, koje se tek pre nekoliko meseci osnovalo, te u jednom lepom govoru o uzvišenom cilju sokolske ideje, do kojeg nam je doći prelazeći preko materijalnih lagodnosti i prema potrebi odričući ih se do krajne mere, pobuđuje silan aplauz delegata a s druge strane odskače neumestnost kritike.

Skupštinu je otvorio starešina br. dr. Mirko Buić, koji iznosi u kratkim crtama rad župe u prošloj godini. Rad

se u glavnom kretao oko sleta narastaja, koji je lepo uspeo. Ističe ulogu i važnost sudelovanja čehoslovenskog narastaja na ovom sletu, te važnost prednjačkog tečaja, što su ga iza sleta održali braća Svatopluk Svoboda i Hajsky, vođe čehoslovenskog narastaja. Nadalje iznaša o internom radu i priredbama u župi, te o sudelovanju župe na priredbama okolnih župa. Izlaže ulogu sokolske štampe, župske i savezne, koju moramo propagirati. Kod sleta u Skoplju nastojmo da sudelujemo u što većem broju, te konačno iznaša smernice rada u novoj godini.

Njegov izveštaj detaljno upotpunjuje župski tajnik, br. Krešo Lovrić-Caparin. U ovom izveštaju valja posebno istaknuti akciju oko saniranja saveznog duga. Akciju je vodio sam brat tajnik, te mu je iza silnih napora uspelo, da dug snizi za 40.000 Din.

Brat načelnik u z. Zvonko Murat referirao je o tehničkom radu u prošloj godini, koji se u glavnom kretao oko sleta narastaja i tečaja brata Sv. Svobode. Prikazuje tehničko stanje u pojedinim društvima i iznaša mere, koje se u tekućoj godini imaju poduzeti, da rad i uspeh bude uspešniji. Na koncu prikazuje stanje priprava za slet narastaja u Mostaru i pokrajinski u Skoplju.

Iz izveštaja prosvetara i redaktora lista »Sokola na Jadranu« proizlazi, da se u župi tekom prošle godine priredilo 96 predavanja, 349 nagovora pred kategorijama, 111 debata večeri, 39 poučnih izleta, 25 glumačkih predstava, 2 kino predstave. Knjižnice broje 4830 svezaka. Knjiga se pozajmilo 5589, a čitalo ih 3819 čitaoca.

List »Sokol na Jadranu« u godini 1927. doneo je 32 članka iz sokolske ideologije, opće kulturnih, informativno-propagandističkih, historičkih i t. d., 11 stručnih, 5 tehničkih, 3 iz zdravstva i 3 prevoda uz rubrike: vijesti iz župe Split, Zadar-Sibenik, Jugoslovensko Sokolstvo, Slavensko Sokolstvo, naši onkraj granica, sok. štampa i t. d.

Pisemima tih članaka neka je bratska hvala uz preporuku na daljnju saradnju.

Finansijsko stanje lista je osnovano na solidnoj bazi tako, da mu je budućnost za dugi niz godina osigurana. Zasluga za ovo ide u prvom redu naše rodoljubne pretplatnike (preko 300) i oglašivače iz Splita.

Koncem godine 1927. administracija lista iskazuje 7350 Din gotovine uz približno isti iznos dugovanja na preplati, koja su se većinom do sada uterala. — Radi povoljnog finansijskog stanja list izlazi u god. 1928. na 16 stranica, dočim je do sada izlazio na 12.

Iz izveštaja statističara i matičara razabiremo, da je članstvo svih kategorija na dan 31. XII. 1927. iznašalo: 2726 članova, 511 narastaja, 899 dece, ukupno 4136.

Proračun župe za god. 1928. iznaša Din 25.200. U ovoj svoti predviđen je iznos od Din 7200 za župskog prosvetara, čime će rad starešinstva biti olakšan, a obilniji i iznos od Din 8000 za putovanja, koja će se u glavnom utrošiti na pregledbu župskih društava, čime dolazi s njima u tesniju vezu i time ih potičemo na intenzivniji rad.

U novo starešinstvo župe za godinu 1928. izabrana su braća: Starešina dr. Mirko Buić; zamenici starešine: I. Mirko Grgić (Sinj), II. Jure Vrcan, III. Vinko Pera; načelnik Antun Tommaseo; zamenici načelnika: I. Zvonimir Murat, II. Joško Pirć; tajnik I. Krešo Lovrić-Caparin, II. Ante Tripalo; blagajnik Vekoslav Fulgosi; prosvetar i redaktor »Sokola na Jadranu« Stipe Vrdoljak; zapisničar Ante Celić; odbornici: dr. Vekoslav Lauš, Petar Pavičić, Aleksandar Marčić, Ante Grgić (Solun), dr. Klement Puharić (Makarska); zamenici odbornika: Šime Gjidera, dr. Krunoslav Bege, dr. Josip Avelini (Hvar), Leonard Delorco; revizori: Franc Aljinović, dr. Gjerman Gjadrov, Marko Mišakčić. Izaslanike za glavnu skupštinu JSS izabralo je župsko starešinstvo. Zaključujući u eventualijama tiču se većinom internog rada u župi.

Time je glavna godišnja skupština bila zaključena. V.

MALI OGLASI

Oglase prima po naplati upravnistvo Sokolskog Glasnika u Ljubljani, Narodni dom. Svaka reč pri svakom objavljivanju 50 para, najmanji iznos 5 Din.

Za zdravje sokolske mladine!

V vsaki sokolski mladinski knjižnici mora biti knjižica: Dr. Ivan Robida, Da ste mi zdravi, dragi otroci! Broš. Din 3. Ljubke pesveiti, ki obravnavajo razna poglavja iz zdravstva. - Noročila na založništvo: Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Znamenita povest v slovenskem prevodu!

Sokolskim mladinskim knjižnicam priporočamo: Swift-Flere, Gulliverjeva potovanja. (Liliputanci). Bogato ilustrirano. Voz. Din 42.—. Noročila izvršuje Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Za francoski jezik.

Vsem, ki se zanimajo za francosčino, priporočamo iz svoje zaloge: Brežnik, Francosko-slovensko-nemška konverzacija. V platno vez. Din 35.—. Noročila izvršuje založništvo: Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Sokolom sadjarjem

priporočamo iz lastne založbe bogato ilustrirano knjigo: Belle, Sadjarstvo. Vez. Din 64.—. Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Zdravje mladine.

Izšla je znamenita nova knjiga Zdravje mladine. Higijena doma in v šoli. Spisal dr. Mavricij Rus, mestni fizik ljubljanski. 18 podob, 3 priloge. Cena 40 Din. Neogibno potrebna knjiga vsaki hiši. Noročila: Učiteljska knjigarna, Ljubljana.

Semena za vrtove in polja nudi SEVER & KOMP. LJUBLJANA Cenik na zahtevo!

ALB. RUTAR PUŠKAR CELJE, Slomškov trg 4 priporoča vsakovrstno lovsko in žepno orožje, municijo in vse lovske potrebščine.

KLIŠEJE VSEH VRST IZDELUJE SOLIDNO KEMIGRAFIA LJUBLJANA DALMATINOVA UL. 13 ZAHTEVAJTE PRORAČUN

Malinov sok liker, konjak, rum, žganje **F. S. Lukas, Celje** Na veliko

Ivan Bitenc izdelovalec čolnov LJUBLJANA Streliška ulica št. 24

GOSPODOM nudi krasne površnike in obleke **FRAN LUKIČ LJUBLJANA** STRITARJEVA 9 Najfinejši izdelek ob najnižji ceni

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozickov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Posebni oddelek za popolno popravilo, emaljiranje in ponikljanje dvokoles, otroških vozickov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke Ceniki franko. **TRIBUNA F. B. L.**, Iznornica dvokoles in otroških vozickov, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Chevrolet osebni avtomobili, takse prosti za potnike, tovorni, 1 in pol tonski omnibusi.

CHEVROLET Zagreb

Vse pisarniške, tehnične in šolske potrebščine priporoča **IV. BONAČ** LJUBLJANA SELENBURGOVA UL. 5

Engelbert Franchetti frizeur za dame in gospode v Ljubljani, Dunajska cesta 20 priporoča svojo elegantno urejeno brivnico in posebni oddelek za damsko friziranje, barvanje in izvrševanje lasnih izdelkov. — Specijalist za striženje dečje frizure.

Zajtrkovalnica **Al. Ščurk** Ljubljana, Dunajska c. 12 priporoča vedno sveže delikatesne izdelke ter pristna domača in tuja vina.

Pisarna Jugoslovenskog Sokolskog Saveza u Ljubljani preporuča svoje bogato skladište **stručnih knjiga, diploma, nota, tiskanica i t. d.** Cenik u Sokolskom kalendaru 1928.

Pri nabavi potrebnih oblačil, manufakture, modnih potrebščin itd. priporočamo tvrdko **DRAGO SCHWAB** LJUBLJANA, DVORNI TRG 3. Telefon štev. 2510. V zalogi vse sokolske potrebščine.

FRANC STRUPI, CELJE Vam priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetiljk, ogledal, okvirjev za podobe, raznovrstnih šip itd. Najsolidnejša in točna postrežba.

Oglašujte u Sokol. Glasniku!

NABAVE ZA POMLAD Brez denarja! Na mesečne obroke! Ako nimate trenutno denarja, želite si pa le kaj nabaviti, obrnite se na podpisano organizacijo ljubljanskih trgovcev, ki Vam bode omogočila, da kupite to, kar želite **poljubno skoraj v vseh ljubljanskih trgovinah.** Na ta način si lahko izberete prvovrstno blago in sicer: obleko, manufakture, modno blago, krzno, čevlje, dežnike, perilo, pohištvo, kuhinjsko opremo in železnilno, steklo in porcelan, volno, nogavice, kolesa, papir in pisar. potrebščine, pisalne in šivalne stroje, radio, fotografske aparate itd. in kar je glavno brez vsakega poviška pri cenah. Plačate pa pri zadrugi s položnicami v mesečnih obrokih, ki ste jih sami z drugo dogovorili. Izrečno poudarjamo, da zadruga ne prodaja ničesar, ona Vam le hitro in diskretno dovoli potrebni kredit, na podlagi katerega lahko kupujete pri trgovcih, ki so člani zadruge. Ako se hočete poslužiti tega novega sistema, zahtevajte takoj od zadruge potrebna pojasnila in prospekte. **KREDITNA ZADRUGA DETAJLNIH TRGOVCEV V LJUBLJANI** Selenburgova ulica 7, I. nadstr. **Kupi takoj!** **Plačaj pozneje!**

Preporučamo tvrtke, koje oglašuju u Sok. Glasniku!

Najboljša so še vedno PUCH-kolesa z MICHELIN ali REITHOFFER pnevmatikom. Solidne cene! Plačljivo tudi na obroke! **IGN. VOK** LJUBLJANA Podružnica Novo mesto.

Sokolskim društvom se obeta lep, lahek in časten zaslužek. Po informacije pišite takoj **Učiteljski tiskarni v Ljubljani.** Zadošča dopisnica.

Prispel je CHEVROLET Model 1928

Rezultat najnovjših izkušenj sodobne tehnike. Dovršen v konstrukciji kakor kakovosti. Oblikovan po vzorcu velikih in dragih vozov. Štiri zavore etc. **Znižane cene!** **Zahtevajte kataloge!**

V. & M. Barešič & Co. Ljubljana

МЕДИЋ-ЦАНКЛ

творнице уља, фирнајза, лакова и боја
ДРУШТВО СА О. Ј.

Централа у Љубљани. — Власник Фрањо Медић
Творнице: ЉУБЉАНА-МЕДВОДЕ. Подружнице
и стоваришта: Марибор и Нови Сад

ВЛАСТИТИ ДОМАЋИ ПРОИЗВОДИ:

ланено уље, фирнајз, све врсти лакова, емајлно-лакастих и уљених боја. Хемијско чисте и хемијско улепшане као и обичне земљане боје свију врсти и нијанса, кистова, стакларског кита итд. марке „МЕРАКЛ“ за обрт, трговину и индустрију, за железнице, поморство и ваздухопловство
ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ ТАЧНА И СОЛИДНА ПОСЛУГА

CELJSKA POSOJILNICA, d. d.

V CELJU
V LASTNI PALAČI „NARODNI DOM“

STANJE GLAVNICE IN REZERV NAD 8.000.000 DIN
STANJE HRANILNIH VLOG NAD 65.000.000 DIN

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi zanje najboljše obrestovanje in največjo varnost. Izvršuje vse bančne, kreditne in posojilne posle. — Kupuje in prodaja devize in valute. —

PODRUŽNICA V MARIBORU IN ŠOŠTANJU

Mestna hranilnica ljubljanska

Ustanov. l. 1889. (Gradska štedionica).

TELEFON ŠTEV. 2016 POŠTNI ČEK 10.533

Ljubljana, Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 300 milijonov dinarjev.
Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti. Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nezadovoljnih, župnjaki uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

M. TIČAR

LJUBLJANA

veletrgovina s papirjem in pisarniški potrebščinami na malo na veliko

prilagočena cenj. društvom svojo bogato zalogo najrazličnejših karnevalskih predmetov kakor: konfeti, serpentine, guirlande, kotiljone, krep-papir etc., po najnižjih konkurenčnih cenah! Zahtevajte ponudbe!

MODNA KROJAČNICA

MAKS ZABUKOVŠEK
CELJE

PRISTNI TIROLSKI LODEN
ZA TURISTE, SMUČARJE,
LOVCE itd. NUDI TVRDKA:
FRANJO MAJER
MARIBOR, GLAVNI TRG 8

MILKO KRAPEŽ - URAR

LJUBLJANA, JURČICEV TRG 3

se priporoča

vsem bratom in sestram.

ИНДУСТРИЈА СОКОЛСКИХ ПОТРЕПШТИНА
БРАНКО ПАЛЧИЋ

ЗАГРЕБ, Куковићева ул. 13

Главни добављач Југославенског Соколског Савеза
Бројавни наслов: Трикотажа Загреб

Израђујем све врсте соколских потрепштина за јавни и излетни наступ чланова, чланица, нараштаја и дече тачно по пропису Ј. С. С. Надаље преузимам израду спаковрсне трикотаже за властито и туђи рачун. — Надаље препоручам се браћи за израду најмодернијих цивилних одећа, која по најновијем кроју израђујем у властитој радници.

Stara renomirana tvrdka

M. URBAS

LJUBLJANA, Slomškova ul. 13 (poleg mestne elektrarne)

Izdelovanje pristnih kranjskih klobas

Razpošilja od 5 kg naprej v vsaki množini po najnižji ceni

SEMENA

najboljše kakovosti za polja, travnike in vrte priporoča
M. BERDAJS

MARIBOR

Cenik na raspolago!

Ob desetletnici naše države

priporočamo sokolskim društvom iz lastne založbe:

Vitko Jelenc, 1914—1918. Spomini jugoslovenskega dobrovoljca. Vez. Din 26.—

Ivan Matičič, Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnih pohodov. Vez. Din 36.—

Ivan Matičič, V robstvu. Roman tuge in boli. Vez. Din 40.—

Rado Pavlič, Ljubezen in sovrastvo. Slike iz svetovne vojne. Vez. Din 30.—

Direktna naročila sprejema založnica

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

Oružje - municija za lov, šport i obranu

u svim svetskim fabrikatima. Preporuča veliki izbor preciznih flobert pušaka počam od 260 D.

FR. ŠEVČIK LJUBLJANA

Za veliki cenik poslati 5 Din u pošt. markama

ALOJZ FUCHS - JUVELIR

LJUBLJANA, SELENBURGOVA UL. 6

priporoča bogato zalogo zlatnine, ur in srebrnine. Popravila v lastni delavnici točno in solidno.

Dobra vina, domačo gnjat, salame in kranjske klobase priporoča gostilna

IVAN BRICELJ
v Štepanji vasi pri Ljubljani.
Na Planirju.

Priporoča se najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica

IVAN BRICELJ
Ljubljana, Dunajska cesta 16
Strokovna izvršitev telovadnega orodja. Delo solidno, cene zmerne.

Tko oglašuje, taj napreduje!

V. PECINA

TURNOV
ČEHOSLOVASKA

Dobavlja vsakovrstne
ZNAKE

zletne, športne itd., kovinske in emajlirane po lastnih in predloženih načrtih. Izvedba točna, najnižje cene.

TVORNICA

„DISKOBOLOS“

STANE VIDMAR nasl. AVGUST KOZMAN
LJUBLJANA, Sv. PETRA C. 75

Vhod Vidovdanska
cesta št. 22—24

Telefon št. 2890

PRVA JUGOSLOVANSKA TVORNICA

telovadnega, sportnega in gasilnega orodja in potrebščin. Zimsko-sportne potrebščine. Lestve vseh vrst.

Specijalna trgovina sportnih potrebščin: Tavčarjeva ulica št. 1

JADRANSKA PLOVIDBA D. D. ★ SUŠAK

Interurbani telefoni: broj 2-36 i 2-37

Brzojavi: JADROPLOV

sa svojih 60 parobroda podržava službu na 47 redovitih pruga, uzduž cijele domaće obale, Albanije, Grčke i Turske do Smirne, u vezi sa Rijekom, Trstom i Venecijom. — Sva točna kretanja parobroda razabiru se iz plovidbenog reda, kojega društvo šalje na zahtev badava. — Društvo ima u Sušaku vlastiti odpremni ured (Speditions bureau).